CVVHITINTONI EDITIO CVM INTERpretaméto Franciſci nigri. Diomedes de accentu in pedeſtri oratione potius q̃ ſoluta obſeruanda.

CCENTVS eſt acutus / vel grauis vel inflexe orationis elatio / vocis vtentio vel inclinatio aut inflexo ſono regens verba. Nam vt nulla vox ſine vocali: ita ſine accentu nulla eſt. et eſt accentus (vt quidam recte putauerunt) velut aïa vocis. Accentus dictus ab accanendo: q̃ ſit q̃ſi quidam cuiuſq; ſyllabe cantus: apũd grecos igit ꝓſodia dr. Accentus quidam faſtigia vocauerũt: que ꝑ capitibus literarum ponerentur: alii tenores vel ſonos appellãt. nonnulli cacumina retinere maluerũt. Sunt vero tres. Acutus / grauis / et q̃ ex duobus factus eſt circunflexus. Ex ĩs acutus in correptis ſemper: interdum ꝑductis ſyllabis verſatur. Inflexus in iſs que ꝑducunt. Grauis aũt per ſe nunq̃ cõſiſtere in vllo verbo poteſt: ſed in his in quibus inflexus eſt aut acutus. Ceteras ſyllabas obtinet in grecis itaq; dictionibus cum acutus tria loca teneat. Vltimum / penultimum / et antepenultimum. Circũflexus aũt cum quotlibet ſit dictio non tenebit niſi penultimum locum. Omnis igitur pars orationis hanc rationem ꝓnunciatiõis detinet. Dis vox monoſyllaba aliq̃d ſig̃us ſi breuis eſt acuetur. vt mel / fel. et ſi poſitiõe longa fuerit acutum ſez tenorem habebit. vt ars / pars / pix / nix. Si autem lõga natura fuerit flectetur. vt lux / ſpes / flos / ſol / mons / fons / lis. Dis vero diſſyllaba priorem ſyllabam aut acuit aut flectit. Acuit vel cum breuis eſt vtraq;. vt Actus latus erat: vel cum poſitiõe longa eſt vtraq; vt ſolers. vel alterutra poſitiõe longa dum ve natura longa ſit. vt pontus / coheres. Si vero prior ſyllaba natura longa / et ſequens breuis fuerit flectitur prior. vt luna / roma. In triſſyllabis aũt et tetraſyllabis. et deinceps ſcda ſyllaba ab vltima ſp obſeruanda ſi hec ſit natura longa flectitur. vt romanus. cetegus. marinus. criſpinus. amicus. ſabinus. quirinus. lectica. Si vero eade n poſitiõe longa penultima poſitiõe fuerit acuetur. vt catullus. metellus. marcellus. Ita tñ ſi poſitiõe longa non ex muta et liquida fuerit: nam mutabit accentum. vt latebre tenebre. ⁊ ſi nouiſſima natura longa item q; penultima poſitiõe longa fiũt. penultima tñ acuetur: non inflectet ſic natura. vt athene. thebe. cume. tabelle. feneſtre. Sin autem media aut nouiſſima breuis ſit / prima ſeruabit acutũ tenorem. vt Sergius maulius. aſſia. fiſcina. Si oẽs tres ſyllabe longe fuerint / media acuetur. vt romani. legati. preteres. ꝓnoĩa que duplici modo declinantur aut corripiunt aut producunt: vt illius / ipſius. Sane greca verba grecis accentibus efferimus ſi eiſdem lr̃is enunciauerimus in latinis / neq; acutus accentus in vltima ſyllama poni põt / niſi diſcretiõis cauſa. vt in aduerbio pone in compoſitis dictionibus vnus accentus eſt / non minus vna parte oõnis vt maleſanus. Interea loci in peregrinis aũt verbis et in barbaris noĩbus maxime in interiectionibus nulli certi ſunt. In ĩs enim accentuum lex certa eſſe non poteſt. cum ſit abſurdum a turbato / tenoris / exigere tenuis rationem accentuum legem vel diſtinguendi ratio vel diſcernẽdi ambiguitates vel neceſſitates ſepe cẽturbat. Inueniuntur quedam noĩa omonyma verbis ſimilia alia quoq; aduerbĩs. de quibus quid dici poteſt niſi q̃ accentus ſit arbiter diſcernẽs vtriuſq; ſigñi differẽtiam ſicut parens a pareo / es. Participium

priorem ꝓducit: vt in Virgilio illo. Jamq; ibat dicto parẽs. Aliqñ est nomen sigñs idem qđ pater, et tunc priorem corripit. vt in illo Virgilio. Salue sancte parens. Idem intelligẽdum est de ceteris partibus orationis. Hæc tñ hmõi facilius ex metrica structura cõprehẽduntur. Hec Diomedes de accentu.

¶ DE accentu vsitatiore et apud recentiores magis obseruato.

Accentus tonus est per quem fit syllaba quæuis
Cognita: quando acui debet / vel quando grauari

¶ Accentus est tonus/sonus/tenor vel ꝓnunciatio vnde queuis syllaba cognoscitur: qñ acui et eleuari: qñ aũt grauari et deprimi debet.

Accentus triplex: fit acutus / vel grauis: inde
Est circunflexus: qui nunc fit rarus in vsu.

¶ Accentus est tripler. grauis/acutus/ et circunflexus: sed apud recentiores rarior est circunflexus.

Syllaba cum tendit sursum est accentus acutus.
Est grauis accentus sed syllaba pressa deorsum.
Fit circunflexus grauis in prima: sed in altum
Attollit mediam / postrema grauis reciditq;.

¶ Acutus accentus dr cum syllaba sursum tẽdit et eleuatur. vt prima huius dictionis dominus. Grauis aũt accentus est cum syllaba deorsum deprimitur et grauatur. vt patet in media et vltima illius dictionis dominus. Circunflexus vero est quum prima deprimitur/ media eleuatur: vltima aũt in grauem recidit vel deprimitur. vt in romanus/amare.

¶ Præcepta generalia de accentu.

Accentu effertur monosyllaba dictio acuto.
Sed dissyllaba vox leuat exacuando priorem/
Et grauat accentu depresso posteriorem.
Si polisyllaba vox breuiauerit antesupremam/
Quæ præit hanc acues: sint depressæq; sequentes.
At polisyllaba vox cuì fit pœnultima longa/
Ipsam tunc acuit: postremam deinde grauabit.

¶ Generalia accentus precepta sũt tria. Primo ois dictio monosyllaba acuto accentu est proferenda. vt lux. est. sunt. Deinde ois dictio dissyllaba acuto accentu priorem syllabam eleuat. posteriorem vero depresso accentu deorsum grauat. vt constans. pater. pius. felix. Postremo: ois dictio polisyllaba hñs penultimam breuem acuit antepenultimam: depressis sequentibus syllabis vt audio. amauimus. leticia. Omnis dictio polisyllaba habens penultimam longam/acuit eandem: depressa postrema. vt laudarunt. amaret. sacerdos. Dictio polisyllaba habens penul. longam. et vltimã breuem fm quosdam in penulti/circunflectitur. vt in amere. romanus. et hmõi.

¶ Præcepta specialia de impedimentis veri accentus

Accentum impediunt concisio / quæstio / voces
Encleticæ / æquiuocatio / necnon compositura.

¶ Impeditur verus accentus quatuor modis. scz concisione. interrogatiõe. per voces encleticas. per equiuocationem et compositionem.

Accentum vocis concisio seruat eandem
Qualem seruaret si vox perfecta maneret.

¶ Concisio naturalem et verum accentum impedit. Nam super quancunqz syllabam erat accentus in dictione integra super eandem remanet in dictiõe concisa. Accedit aũt cõcisio in dictionibus apocopatis. vt benefac / cuius vltima acuitur vt penultima in eius integro benefac e / idem accidit ĩ vocatiuis apocopatis: quorum nominatiui corripiuntur in antepenultima. vt Virgilius Virgili. Mercurius Mercuri. et hmõi: tales vocatiui acuunt penultimam q̃uis breuem. Idem de concisis in as accidit. vt nostras. vestras. cuis. Arpinas. Rauennas. quorum olim in atis desinebant. vt nostratis. Idem etiam accidit (vt quidam sentiunt) in syncopatis. sed hoc in pedestri oratione potiꝰ attenditur et nisi dissyllabis tertie persone contingit. vt fumat pro fumauit. Virgil. Ilium et oĩs humo fumat neptunia Troia. In aliis enim syncopatis penultima est obseruanda. vt generalia precepta prius ostendunt.

Finali verbo clausæ quæ quærit acutum
Vox dabit accentum: vt nonne vides quid ago?

¶ Interrogatio impedit naturalẽ et verũ accẽtum finalem enĩ dictionẽ orationis interrogatiue acuit siue breuis siue lõga fiũt. vt in illo. Vigili. Nõne fuit sacius tristis Amaryllidis iras? Atqz supba pati fastidia? nõne Menalcam? Teren. Hoccine est humanum factum? hoccine est officium patris?

Encleticæ voces postremam acui præeuntis
Vocis conficiunt / ipsæ accentuq; grauantur
Accentum seruant in compositis et eandem.
Ast in corruptis / cum vocalis variatur
Hanc legem amittunt. sunt hiccine deniq; testes.

¶ Enclesis siue vox encletica naturalẽ accentũ impedit. Nam faciũt vltimã syllabã dictõis precedentis acui q̃ grauari deberet / et ille ipse grauantur: vt dixitqz seriene? iocoue? Encletice voces sunt tres duntaxat: qz pro et / ne ꝓ an ve pro vel. Eundem accẽtum seruãt in dictionibus cõpositis quales sũt pleriqz. pleraqz quisqz. vnusquisqz. vterqz. vbiqz. et hmõi et in his non sunt encletice voces / sed syllabice adiectiones. Ceterum in corruptis cõpositis hãc potestatem amittũt. vt in his hiccine. isticcine. illiccine. vndiqz. deniqz. qd̃ quidem accidit propter corruptionem precedentis vocalis. Nam hiccine componitur de hicce et ne: vnde si integra maneret: diceretur hiccene: sed euphonie causa e / in i mutatur. Similiter vndiqz componitur de vnde et qz.

Encleticæ voces iunctæ fini rationis
Quæ quærit: retinent accentum serper acutum.

¶ Encletice voces in fine orationis interrogatiue posite non grauantur sed acuto accentu efferuntur: vt ecquis hic est paterne?

Cum vox quæ encletica est: dicas et itaq; et vtiq;
Syllaba cum adiecta est harum tunc prima acuetur.

¶ Itaq; et vtiq; duplici accentu efferuntur. Quando enim itaq; sumitur pro et ita/tunc q; est vox encletica. et hec syllaba ta acuitur/et q; grauatur. Similiter vtiq; cum sumitur pro et vt. hec syllaba ti acuitur et q; grauatur. Sed aliquando itaq; sumitur pro igitur/et vtiq; pro certe. et tunc q; est syllabica adiectio/et accuuntur in prima eorum syllaba.

Vt varium sensum dabit æquiuocatio vocis
Sic leuat accentum varie quandoq; grauatq;

¶ Aequiuocatio interdum mutat eiusdem syllabe accẽtum. vt in hac dictiõe caligo. nam qñ est nomen penultimã acuit. qñ vero verbũ antepenulti. acuit. Similiter in hac dictiõe decoro/as/qñ venit a decor penultimã acuit. qñ a decus antepenultimam acuit. et idem de multis aliis intelligendum est que in quantitate syllabarum facile dinoscantur.

Accentu exacuunt primam coniuncta: vel inde
Vt sentit Priscus q̃q̃ penultima longa est.

¶ Compositio interdum naturalem accentum impedit. Nam oĩa composita ab hoc aduerbio inde (vt sentit Priscianus) antepenultimam habẽt acutam/lz naturaliter (cum penultima sit longa) ea potius acui deberet. Enitũtur quidam affirmare ꝯposita a quando/intus/longe/sursum. et hmõi. simili accentu ꝓnunciari debere hac insipida duntaxat ratiõe se tuentes. videlicet ne hmõi dictiões videãtur esse due partes. at q̃ delira est illa opinio. Nonne hmõi cõpositio accidit in aliis dictionibus? vt in describo. emigro. q̃ igit rõne acueret antepenul. plus ĩ illis supramemoratꝫ q̃ ĩ his. Ceterum cũ nulla authoritate ꝓbata saltẽ/sua dicta ꝯfirmãt eoꝝ opinioni erronie haud assentẽdũ censeo.

Accentum seruant in compositis facit et fit
Qualem seruabant dum simplicitate manebant
Compositum quando vocalem seruat eandem.

¶ Quando huic verbo facio vel fio (vt Prisciano placuit) integris manentibus aliud verbum infinitum ante ea componit non solũ sig̃tiões et coniugationes integras in eis seruamus. sed etiam accentus. vt calefacio. cis. cit. tapetacio. is. cit. et hmõi. In secunds enim et tertia persona punulti. acuimus q̃uis sint breues. Similiter calefio. fis. fit. tepefio. fis. fit. finales seruant accentus. In omnibus aliis compositis penultima syllaba est obseruanda. et scdm generalia precepta eorum accentus est moderandus.

Cum post me te se positum nobis quoq; vobis
Cum voce encletica naturam seruat eandem
Post sextos quis qui finalis cum sit acutus.

¶ Hec prepositio cum vbi postponitur ablatiuis horum pronoĩm me/te/se/nobis/vobis cum encletica dictiõe eandem naturam retinet. Nam vltimam dictionis precedentis acuit et ea ipsa grauat: vt mecum. tecum secum. vobiscum. nobiscum. ac si vnica esset dictio cum ꝓnomine precedẽti. Ceterũ qñ hec prepõ cum postponitur ablatiis hutus noĩs quis qui non seruat hanc naturam/sed finalis acuitur ipsa: vt quicum/quecum/quacum/quibuscum. Author est Priscia. li. xiiii. vbi de prepositionibus meminit.

¶ Annotatio.

¶ Accedit etiã cuiusdã preceptũ satꝫ ꝓbabile sit. necne? doctoꝝ ꝑmitto iudicio affirmãs oẽs grecas ꝛ barbaras dictiões in ia terminatas/in penul. ꝓduci: et acuto accentu ꝓferri debere hmõi q̃si versiculos adducit.

Barbaricis grecis ſemper producitur ia.
Eſt breuis in noſtris vt controuerſia virbis.

¶ Paulo poſt infert. Item quedã latina: vt rectoria/vicaria/abbathia/cantharia/et ſiria in penul. pducũtur et acuto accẽtu pferri debẽt. Ait ipe hmõi vocabula non latina immo barbara dicerem: nuſq; enim apũd pbos authores reperiuntur hmõi. Inoleuit (non dubium) apũd pleroſq; hmõi vſus/ſi nõ potius abuſio eſt dicenda: vt obnixe cõtendant hmõi greca/et barbara in ia terminata quo authore ac (verius vt loquar) errore ducti/me lalet: in penul. accentu acuto pferri debere. Ceterum veritati (vt mea fert opinio/mag; cõſentaneum videretur opoſitum. Nam pbatoꝝ preceptis et poetarum carminibus ſatis cõpertum eſt hmõi greca et barbara: niſi paucioribus que in ſyllabaꝝ quãtitate explicuimus exceptis/in penul. corripi: hmõi et ſimiliũ errorum cauſas pbe dilucidat perſpicaciſſimus ille Seneca. Inter cauſas (inquit) malorum nrorum eſt: qõd ad exemplar viuimus: nec ratiõe cõponimur: ſed cõſuetudine mala abducimur. Qõd ſi nulli facerent/nolimus imitari: quum plures facere ceperint: quo frequentius q̃ſi honeſtius dicimus. Cauſas etiã humani erroris aſſerit philoſophus metaphyſice ſcõo precipuas eſſe: cõſuetudinem/et populi teſtimonium. Roges forta ſſis quum vſus q̃ſi altera lex (vt vulgo ꝺr) apũd pleroſq; adeo inoleuit: vt huic contraire ſit difficile/et q̃ſi latere rem (vt ferunt) lauare. quid ipſe hac in re faciendum cenſeo dicam qõd alij docti ſentiunt. Quos accentus admiſit ſatẽ eccle dignitas: licubi inter eccleſia ſticos legas/aut canas/eoſdem imitandos et obſeruandos dignum duxerit. Nolit enim eccle dignitas grammatices preceptis oĩno ſe ſubũci. Ait enim diuus Gregorius pfogo Moralium. Indignum vehementer exiſtimo paginam diuinam regulis grammaticalibus ſubdi. Ceterum inter eruditos ſicubi vel legas vel diſputes: vſu ne erroneo/an potius probatorum authoritati innixi ſit probabilius: tuo relinquo iudicio.

¶ Exempla authorum de ũs que in ia efferuntur.

Bia.	Juuenalis.	O Lybia diſiunge boues dum tubera mittas.
Cia.	Virgilius.	Qui ſe Bebrycia veniens de gente ferebat.
	Ouidius.	Ambraciam verſuſq; vident ſub imagine ſarum.
Dia.	Horatius.	Succeſſit vetus his comedia non ſine multa laude.
Phia.	Virgilius.	Aeternum ſophie coniunctum carmine nomen.
Gia.	Ouidius.	Venit odoratos elegya noſtra capillos.
Lia.	Virgilius.	Et fluuium vinclis iuuaret Chloalia ruptis.
Chia.	Horatius.	Inachia langues minus ac me.
Mia.		
Ria.	Virgilius.	Prouehitur pelago vicina ceraunia iuxta.
Pia.	Horatius.	Optat ephyppia bos piger/optat arare cabellus.
Ria.	Virgilius.	Eſt locus heſperiam graĩ cognomine dicunt.
Sia.	Juuenalis.	Occurris fronte obducta ceu Marſia victus.
Thia.	Propertius.	Cynthia prima ſuis miſerum me cepit ocellis.

¶ Aelij Antonij Nibriſſenſis de accentu græcarum hebraicarumq; dictionum contra Alexandrum.

¶ Alexander dogmatiſtes. i. qui ſibiipſi et illis qui modo in ſua verba iurarunt precepta quedam reliquis oĩbus inaudita ppoſuit: illud in primis tra-

dit qđ cantant laudant amant: et quasi oraculum quoddam Apollinis prę se ferunt. Dis (inquiunt) barbara vox non declinata latine. accentum sup extre mum seruabit acutum. Credas ex eadem officina pdüsse: vnde alia hmõi precepta q̃ sermonis latini reliquias funditus euerterunt. Sed esto nescieris latine: q̃ sua etate res literaria dormiebat: nunqđ. i. nonne cum barbaris hoc est hebraicis dictionibus precepta dabat? oportuit hebreos cõsulere ds de re bus: quarum ignoratiõe tenebatur? sed q̃ in Gallia res gesta est: non erat illi copia hebrei cuiuspiam preceptoris vnde illa disceret. quid reliquas nationũ asellos bipedes ita ne oportuit ratiõis habenas alteri pmittere: vt q̃cunq̃ du ceret sequeret. Neq̃ enĩ ea authoritate fuit Alexãder q̃ Pithagoras: cuius discipuli satis magnã rebus dubijs pbationem afferre putabãtur: si ab illo se audisse dicerẽt: vnde emphaticon apũd illos erat ipse dixit. Cũ igit illud sit simul oĩm grãmaticoꝝ cõsensu receptũ: dictiões pegrinas nisi literaturã mu tauerint cũ suo accentu: ad nos migrare oportere pfulamus. tam nõ hebreos quoq̃ gens iustissimo quodã dei iudicio: non tñ sine magna lrarũ iactura ex tinctũ est: sed vnũ quemptã ex regenerat̃ nuper in xp̃o/ vel mediocriter he braice lingue peritũ et cõperim⁹ tertiũ oõq̃ verbũ apũd illos: etiã ex ijs que latinã declinationem admittere nõ possunt: accẽtu acuto in penul. atq̃ etiam nonnunq̃ in tertia a fine pferri debere. Itaq̃ quũ dicimus Abel accẽtu in fi ne acuto non grece pferimus: qr apũd illos in fine ḡuant: non latine: qr nullũ latinum nomen nisi corruptũ vltimã acutt. non hebraice/ qr illi primã accẽtu acuto pferũt. Igit nullo harũ trium linguarũ ꝯbus eccłia vtit: sed suo (hoc est ab ignoratia) nato/ accẽtu isti pnunciãt quũ pferendũ sit Abel accẽtu in pma. atq̃ pari ratiõe nõ dicemus accẽtu acuto in fine abisai/ sed accẽtu acu to in penul vt in hijs sequentibus abimelec. bersabe. carnaim. cassen. esau. eugadi. euphrata. gemer. iesabel. lameth. mathusale. iaphet. eliezar. phares. zarani. et alia ppe innumera que perperã ab iguar̃ huius lingue atq̃ ratio nis literarie pferunt. In tertia quoq̃ a fine cõplura ex hebreis non declinat̃ enunciãtur accẽtu acuto. vt ionathan/ osanna/ nabuchodonosor. Itaq̃ ex ijs etiã que declinãtur. vt vuas. rhobias. que in tertia a fine acuuntur.

¶ Dictiones hebraicas latine declinatas accentum habere latinum.

¶ Ex supiori regula cõsequẽs illa est: oẽs dictiões hebraicas si latina decli natiõe inflectãtur: etiã accentus latini rationem sequi debere. Hec preceptio ab omnibus in commune grãmaticis recepta est. atq̃ confessa. sed neq̃ diffi tentur eam grãmatiste. quandoquidem ipsi declinant accẽtum habere acutũ in fine. igitur econtrario si latine declinãtur latinum accẽtum habeant oportet At qui hec preceptio latissime patet: idq̃ non modo in hebraicis dictionibus sed etiam in ijs que in latinum sermonem ex greco venerunt. Sed de grecis in latinum conuersis mox de hebraicis/ quam rationem apud nos obseruent pauca dicenda sunt. atq̃ illud in primis de quo iampridem cum omni barbaria digladiati sumus. Nullum videlicet barbarum nomen posse inflecti qđ terminationem declinabilem atq̃ accentum latinum non habeat. Atq̃ econ trario si declinentur accẽtum quoq̃ habeant latinum necesse sit. Cum igitur Adam. Abraham. et hmõi neq̃ accentum: sed neq̃ latinam terminationem habeãt que declinari possit/ nulla ratione inflecti latine possunt. quod quidã ex nostris fecerunt atq̃ in obliquis Ade/ Abrae/ dicere non dubitarunt. sed q̃ recte ipsi viderint. Pulsianus libro quinto de octo partibus/ in hec ver

ba precipit. Nomina barbara indeclinabilia non solum in am / sed etiam in alias quoq; terminationes nulla latina vel greca declinatione sūt moderāda / nisi transferantur in aliquam formam declinabilem / qđ quidam historici fecerūt. vt Abraam (inquit) Abraamus / ami. Idem quoq; refert Flauius Josephus in primo hebraicarum antiquitatum libro. Nomina inquit propter scripture decorum greci ad delectationem legentium mutauerūt. Neq; enim est gētis nr̄e (inquit) et hmōi formis vti / sed licet vnum quidem schema et finis noīm sit vnus. vltimas tn̄ nominum syllabas aliter illi declinant. Noe itaq; apud eos Noeus appellatur. vt Abraam Abraamus / et si hec forma in omni schemate custoditur. Hec Josephi verba quemadmodum et Priscia. superiora manifeste ostendunt / sub illa terminatione nullo modo posse declinari. tum q̄ nulla dictio latina nisi corrupta accentum habet in fine tum q̄ in am terminatum vnum est tm̄ apud latinos idq; indeclinabile nequam. quod ipsum argumēto est illa q̄q; indeclinabilia esse. Qđ si terminationem habēt declinabilem accētum vero barbarū. hoc est in fine acutū nihilo pl / declinari possūt. vt iuda / bala / dauid / ezras / israel. Qđ si vspiā declinata reperis puta iude. bale. dauidis. ezre israelis. tum ip̄os abliq̄s / tum p̄mā noīm positionem accētu latino efferas opz. vt bala / le. ezeras / re. accētu in p̄ma. sicut musa. muse. lucas / luce. dauid accētu in p̄ma dauidis in eadem ad ꝓportionem bogud bogudis. qđ solū nomen exteriatis in d apđ latinos declinat. Israel quoq; accētu in penul. sicut et michael. dicēte Uale. Flacco in argon autica. Hic et odoratus flagranti crine Michael. Sed oīa hmōi obliquos ideo producūt: q̄ a grecis p e longū scribunt. Quare si vspiā abrae. iude. ade. dauid et sil̄ia legis. necesse est accētu latino efferas: atq; in recto abraas. adas iudas dauid accentu latino enuncies: aut nihil omnino est totum hoc negocium qđ grammaticen appellamus.

¶ Nomina hebraica ex græco traducta accentum latinum habere.

Que ꝓ̄o noīa ex hebreo s̄mōe p grecū / forma declinabili in latinū venere: si declinationē habēt grecā / accētu q̄q; greco moderāda sūt. Que si latina declinatiōe īflectunt: accēt⁹ q̄q; latini regulā sequātur opz. Nā cū latine lingue illud sit ꝓp̄ū: vt dictiōes ītegras ī vltima syllaba nūq̄ acuat: aut circūflectat: sz ī dictiōib⁹ dissyllabis p̄mā: in polisyllabis q̄ penul. habēt lōgā / eādē acuant q̄ ꝓ̄o breuē ī tertiā a fine trāsferat accētū greci suā quādā rōnē sequētes ⁊ vltimas dictionū syllabas acuere vl̄ circūflectere possūt et penul. exn̄te lōga accētū ī an̄penul. trāsferre atq; ecōtrario: exn̄te breui in eadē accētū collocare. Cū itaq; noīa in a / vl̄ ī as teriata i iota an̄ a hn̄tia q̄ apđ illos breuis est in penulti. ꝓferāt accētu acuto. Latini ī an̄penul. trāsferūt: ꝓp̄tes qđ (quēadmod̄ diximus) latini sermōis regula nō patit: vt penul. exn̄te breui accētus in eađ collocetur: sed in tertia a fine accētus trāsferat. Itaq; non dicemus cū grecis Abdias / die. penul acuta. qm̄ latine declinamus: sz abdias / abdiade. accētu in an̄penulti. traslato. Cadit etiā accentus in antepenul. oīm hoꝝ sequētium Azarias. Ezechias. Esaias. Hieremias. Jeconias. Josias. Ozias. Zacharias. Barachias. Thobias. Arias. tametsi hec duo vltima etiam ratione hebraice literature accētū habeāt in antepenulti. quēadmodū et maria: qđ nomen apđ hebreos celebre doctissimus quisq; penul. breui posuit in carmine.

Claudianus. Preparat et marie pulchros: sed luce minores Eligit ornatus. Sedulius quoq; in paschali. Quis fuit ille nitor marie cum xp̃s ab aluo Processit. Eadem quoq; ratio est noīm grecoꝝ i/iota in penulti. habentium ante a/finalem: vt sophia. philosophia. symphonia. phantasia. chirurgia. melācolia/categoria/vsia. et ab ode es. composita: qō interpretatur cantus. vt prosodia/tragedia/comedia/psalmodia/melodia/et ab archē qō est p̄cipat9: vt toparchia monarchia. hierarchia. tetrarchia: et a logos qō est sermo. vt theologia. astrologia. tropologia. ethimologia. et a graphe scriptura. vt orthographia. chronographia. topographia. et a mache ches. vt gygātomachia. naumachia. atroconyomachia. et a nomos qō est lex. vt astronomia. chtonomia antinomia. Que vero apō illos per ei diphthongon ante ascribunt in eadē/hoc est penul. habēt accentum. itaq; hac ratione dicemus dulia. hyperdulia. Angaria non vt isti proferunt dulia et hyperdulia. angaria in tertia a fine: latria et idolatria: non latria et idolatria in penulti. Sil'r perihermenia. pedia. mechia: accentu in penulti. sunt enunciandā: eadem ratiōe zenodochium. orphanotrophium. ichthiotrophium et alia ꝑpe innumera accentu in penultima proferri debent.

¶ DE arte punctuandi.

¶ Punctus est sectio siue incisio: orationem distinguens intellectum et spiritum lectoris reficiens. Puncti sunt nouem. s. suspensiuus/geminus punctus/comma/colon/periodus/interrogatiuus/exclamatiuus seu admiratiuus semipunctus siue connectiuus. et parenthesis.

¶ Suspensiuus punctus est simplex virgula que solet quietis gratia poni: anteq; sensus aliquis clausule haberi possit. vt mors/

¶ Geminus punctus est quo vtimur: vbi clausula motorem quādam quietē habet: et tō sensum imperfectum. vt mors/vltimus vite terminus:

¶ Comma est punctus planus in superiori parte linee positus/vel inferiori cum virgula superius eleuata: vbi clausula videtur esse completa et tamen est imperfecta. vt mors/vltimus vite terminus: terribilis est his.

¶ Colon est pūctus planus/in inferiori parte linee positus. quo vtimur vbi sensus est perfectus a toto tō corpore abruptus. vt mors/vltimus vite terminus: terribilis est his. quorum cum vita oīa extinguuntur.

¶ Periodus est punctus planus/qui ponitur in fine clausule: quando non modo ꝑfectus sensus/sed ipse sermo. vt qō sequitur/q̄si de nouo inchoari videatur. et ponitur in inferiori parte linee: virgula curua infertus circumflexa hoc modo. vt mors/vltimus vite terminus: terribilis est his? quorum cum vita omnia extinguuntur. non his quorum laus emori non potest.

¶ Interrogatiuus punctus est q̄ interrogationē sīgt: et ponit i supiori pte linee cū virgula eleuata. vt hic pietatis honos: sic nos in sepulchra reponis?

¶ Exclamatiuus siue admiratiuus est q̄ admirationem cū exclamatiōe sīgt. et ponit i superiori pte linee cū virgula eleuata sic proh deū fidem? qd est cōtumelia si hec non est? adeon quenq; in felicem? vt ego sum?

Semipunctus siue cōnectiuus est virgula que in fine linee ponitur cum dictio imperfecta est cuius pars in sequentem lineā trāsit. et sic depingitur.

¶ Parenthesis est interpositio siue inclusio vnius clausule intra aliā quas a medio remota/sensus tō perstat integer et ꝑfectus/et duabus virgulis connexis (q̄si semicirculus) cōcludi solet hoc modo. Eneas (neq; enim patrius cōsistere mentem passus amor) rapidū ad naues premittit achatem.

¶DE metris.

Est iunctura pedum numero finita modoq;
Metrum vel carmen: veluti finit Diomedes

¶Metrum siue carmen (vt Diomedes diffinit) est pedum iunctura nūero modoq; finita. Vel metrum est compositio pedum ordine statuto decurrens modos/positiones/sublationesq; conseruans: differt metrum a rithmo (vt idē asserit): q metrum certa qualitate ac nūero syllabarum temporumq; finitur: certisq; pedibus consistit ac clauditur. Rithmus autem temporum ac syllabarum pedumq; congruentia in infinitum multiplicatur ac profluit.

¶De metri accidentibus.

Ista decem spectant ad metrum pes/locus/ordo.
Cæsura/ac mensura/et depositura/figura.
Appellatio vel nomen/species/genus adde.

¶Metro accidunt decem: pes/locus/ordo/cesura/mensura/depositio/nomen/siue appellatio/figura/genus/et species.

¶Diffinitio pedis.

Pes metri est in quo vel syllaba bina reposta
Vel plures: spacio certo comprehenditur apte.

Pes (eiusdē testimonio) est duaꝝ pluriūue syllabaꝝ certo spacio ꝓprehēsio.

¶Pedum numerus.

Viginti octo pedes metri sunt (teste Perotto)
Pyrrhicius/spondæus/vel iambus/sicq; trochæus/
Dactylus/et tribrachus/anapęstus/iunge molossum/
Amphimacrus/sic amphibrachus/bacchius/et anti
Bacchius/sic dispondæus/proceleumaticusq;/
Sic antipastusq;/diambus/vel coriambus/
Et ditrochæus/maior sic et minor Ionicus pes.
Ijs pæon primus: iungatur sicq; secundus
Et ternus/quartus: totidem iunges epitritos.

¶Pedes metri (authore Perotto) sunt octo et viginti nūero: videlz pyrrhicius/spondeus/iambus/trocheus/tribracus/molossus/anapestus/dactylus amphibrachus/amphimacrus/bacchius/antibacchius/proceleumaticus/dispondeus/diambus/ditrocheus/antipastus/coriambicus/ionicus maior/ionicus minor/epitritus primus/epitritus secūs/epitritus tertius/epitritus quartus/peon primus/peon secūs peon tertius/peon quartus.

¶Pedum diuisio.

¶Pedum alij simplices dicuntur alij duplices/alij heteroplici. simplices pedes sunt/alij qui sine alterius admixtiōe in verbum gradiuntur. simpliciū alij bisyllabi/alij trisyllabi.

Simplices pedes bisyllabi sunt quatuor.
Pyrrichius/spondæus/iambus/trocheus.
Pyrrhicium ex breuibus faciet bisyllaba binis.

Spondęum ex binis faciet bissyllaba longis.
Syllaba longa breui subiecta vocatur iambus.
Ex longa atq; breui pes dicitur esse trochęus.

¶ Pyrrhicius qui et periambus dibrachus bibreuis vl' egeon grece br: cõstat ex duabus breuibus temporum duoꝝ: vt deus. ante enim breuis q̃ longa syllaba reperta est: vt prius vnũ q̃ duo. Ideo aũt pyrrhicius dictus est ꝓpter pyrrhiciã: q: breuem syllabam ꝓferẽtes spm arctiorem labris ꝯcurrentibus explicamus. que cõpositio hmõi modulationis pyrrhicie conuenit/ vel a pyrrho achillis filio/ qui crebris et citis modulationibus bis breuiter prominentem clypeum genibus incumbens et per hunc terrorem hostibus immittens inferebat. Cum ergo gradus vult breuiter accedentis ostentare mobilem decursionem pyrrhicio pede cõmentus est. Et ideo metrum pyrrhiciũ a pyrrho repertum et illustratum cognominauit: sed ipse pedum mobilitate qd̃ trepudians et cinesias etiã cognoĩatus/ vel q: primus victoria potitus: eo genere metri laudatus est. Uel a gradiuo bellone filio. qui cum per montes et difficilia collium concitato cursu capre more viatores superaret: quoties predatoria vice grasseretur: huic pedi ꝙ calore velocitatis tripudio mobilitatis acies flammarum emularentur.

¶ Spondeus huic cõtrarius: qui cõstat ex duabus lõgis/ temporꝝ quattuor: vt heros. et hꝫ tres solutiões: soluit enĩ in dactylum/ anapestum/ et ꝓcelematicum. Dictus est aũt spondeus apo tis spõdis: hoc est a libatiõe vel sacrificio. Nã in templis spõdaica carmĩa cõponebãt ne libãtes sonũ abhominose vocis audirent. vel vt duabus longis melodijs: quasi duplicibus et iugibus vocibus ꝓspera deoꝝ voluntas firmaretur. Unde et Numa Pompilius diuinare solitus/ hunc pedem potificium appellauit: cunq; soleos minores eq̃s gressibus circulãtes indueret/ spõdaico melo: patrios placebat indigetes.

¶ Iambus/ daunius vel gradarius: versu maledico habilis: constat ex breui et lõga/ temporum trium. vt dies. dictus est aũt iambus para to iambizin hoc est a contumelia: ꝙ maledici hoc genere carminis vtebantur. Uel a iamba puella que turpiter hoc carmine lacerata atq; omni gñe cõuicij affecta: laq̃o vita sibi consciuit. vel a iamba niobes ancilla que cererem dolore rapte proserpinam cruciatam: apudq; heram suã in attica hospitatam: hoc carmĩe laudauit. Uel d̃r iambus q̃si iambos a triumphatore libero. qui hoc carmine laudatus est. Uel para to ballin tonion: hoc est a teli iaculatione. vnde et marti dicatus est: qui cum crebro pugnas iniret/ telum cum clamore torquebat. vnde et breui et longa syllaba constat. Nam hi qui iaculantur: breui accessu in extensum passum proferunt: vt fortiori nixu telum confirment. Unde et prisci apuli hunc pedem daunium a duce daunio apellarunt. Quod is primus aduersus Diomedem bellum gerens: gladiali pugna duos dimicare instituit: vt collato pede: assequente paulatim dextro/ distentoq; et progrediente sinistro: breui successu et longo distentu/ gradus simul et visus firmaretur: hãcq; gradiariam pugnam appellauit gradino marti dicatam.

¶ Trocheus/ rutilus/ vel choreus constat ex longa et breui temporum trium vt rama. dictus est autem trocheus apo to trochu hoc est a ratione. nam eius modulatio metrorum compositioni apta est q̃ rotatim et volubiliter incedunt Uel ꝙ scd̃m musicos ocyori melo ex rote situ et volubili modo rithmis aptus sit. Uel para to trochein: hoc est discursu per metaphoram decurrentium su-

sperne lapidum qui currere ambulantes cogebant. Vel q currentes saltantesq circa aras in sacrificiis deoq hoc carmine vtebãtur. Vel q decursionibus aptus sit. Nam q in bello laborant quoties amissos ordinis reparãt et ex longo et dispersso ambitu: in breuem et arctum orbem cogũtur. Vnde Vurlici hunc pedem rutilũ appellauere q cũ aciem cõstituerent et plantis pedibus vestigia fisterẽt: ac scuta brachijs prenderẽt breuiterq dextris succedẽtibus pedibus vestigia fisterent: reductis manibus ingẽti clamore que vibrauerãt tela iaciebant. Quidam aũt hũc pedem mercurio dicatum voluit qui precipiti festinatione et impetu longo in brevem gressum finire videtur.

¶ Simplices pedes trissyllabi octo.

Ex ternis longis debet constrare molossus.
Ex breuibus ternis tribrachus pes dicitur esse.
Binis de breuibus constat langaq; anapæstus.
Dactylus ex longa canstat breuibusq; duabus.

¶ Tribrachus/tribreuis/brachisyllabus/pigmon/vel choreus. cõstat ex tribus breuibus a quibus nomen accepit. temporum trium. vt helena. Dictus est choreus. eius enim compositio choreis conuenit.

¶ Molossus/vertũnus/ertensipes/hippius/vel cautus. constat ex tribus longis. tempoꝝ ter. vt eneas. Dictus est aũt molossus: q molossi ad bellum procedentes huius moderata cõpositiõe vtebantur. vel q hoc pede constabant ode que in templo iouis canebãtur in memoriam molossi filij pyrrhi et andromedes a q̃ festa molossia dicta fũt. dictus est quoq hippus apo tu ipu. hoc est ab equis: q equestri pugne cõueniens apta cõpositione modulabatur.

¶ Anapestus vel antidactylus cõstat ex duabus breuibus et longa temporꝝ quattuor. vt nebule. dictus aũt anapestus recurrendo repercutiẽs dactylum sono reciproco obliquitur per antistrophen.

¶ Dactylus vel politicus constat ex longa et duabus breuibus, temporum quattuor. vt romulus. dictus est aũt dactylus apo tu dactylu translatione iunc turarum. que in digito sunt. Nam quemadmodum in digito longiorem primum articulum. sequentes vero breuiores habemus. ita dactylus primam productam habet. sequentes vero breues. Vel a tractu digitorum qui ad exprimendã organi musici modulationem afferant. Vel a dactylis ideis: qui ex opisthee in ideo monte crete manuum impressione nati: iouem custodiẽda: ne vagitu se parvulus proderet. lusus excogitato gñe clypeolis enciis inter se concurrebant et tinnitu eris rithmica metra dactylici pedis cõpositione personantis. infantis vocem celauere.

Amphimacrus binis longis mediaq; breui fit.
Amphibrachus breuibus binis longa et media fit.
Bacchius prima curta est longisq; duabus
Anti(q;)bacchius binis longis quoq; curta.

¶ Amphibrachus genus amphibrevis. vel scolius constat ex breui et longa et breui temporum quattuor. vt carina. dictus est ab amphi et brachos. i. duabus brevibus quibus ab vtraq parte longa complectitur. dictus est quoq scolius q scolio ej thare speciei accommodatus est.

¶ Amphimacrus/amphimarus/mensales/fescentinus/vel creticus: cōstat ex longa et breui et longa temporum quinq; vt litere. dictus aūt amphimacrus: q breuis syllaba intra duas longas cōplectitur. dictus est etiā creticus qr cretes saltantes eius rithmica compōne vtebantur.

¶ Bacchius/oenotrius/tripodius/saltans/vel periambus. ꝯstat ex breui et duab⁹ longis tēpoꝝ q̄nq;. vt athene. dictus aūt bachius apo tis bacchis: qr a bacchātib⁹ ꝯuenientēr cōponebat: vl' qr ditirābicoꝝ carmen: qd̄ ī honore dionisij q̄ bacchus d̄r fieri solebat: magna ex parte hmōi pedibus cōstabat.

¶ Palymbacchius/latius/saturnus/antibacchius/ꝓponticus/vel theseleus. constat ex duabus longis et breui tempoꝝ q̄nq;. dictus aūt palymbacchius para to palincebacchion: qr illi contrarius sit.

¶ Duplices pedes sedecim.

¶ Duplices pedes sunt illi q̄ ex dissyllabaꝝ cōbinatiōe conficiuntur.

Pes proceleumaticus de binis pyrrhicijs fit.
Est dispondęus de spondęis quoq; binis
Ex binis et iambis dicitur esse diambus.
Et ditrochęus fertur de binis esse trochęis.
Anti(q;)pastus constat iambo deq; trochęo.
Deq; trochęo et iambo conficitur choriambus.
Ionicus maior spondæo pyrrhicioq;.
Pyrrhicio sic spondęo minor ionicus fit.
Spondæo primum facies epitritum et iambo.
Inde trochæus spondæus epitritum dantq; secundum.
Spondæoq; et iambo tertius esto epitritus.
Spondæus atq; trochæus quartum faciunt epitritum.
Pæon fit primusq; trocstæo pyrrhicioq;.
Canstat iambo et pyrrhicio pęonq; secundus.
Tertius et pęon fit pyrrhicio atq; trochęo.
Pyrrhicio et iambo fiet pęon quoq; quartus.

¶ Proceleumaticus constat ex duobus pyrrhicijs: hoc est quattuor syllabis breuibus tēpoꝝ quattuor, vt abiete dictus aūt ꝓceleumaticus para to ꝓcelein; hoc est abhortatiōe et iussu nautico ad quē ob celeritatē aptissim⁹ videt.

¶ Dispondeus cōstat ex duobus spondeis. hoc est ex quattuor syllabis longis: temporum octo. vt oratores. dictus a dis qd̄ est duo et spondeus.

Diambus cōstat ex duobus iambis. hoc est ex breui et longa/ et breui ꝛ longa. temporum sex. dictus diambus q̄ duplici iambo cōstat. vt propinquitas.

¶ Ditrocheus/dichorus/catatrocheus. cōstat ex duobus troheis. hoc est ex longa et breui lōga ꝛ bre. tēpoꝝ sex. dict⁹ ditroche⁹: q̄ duplici trocheo ꝯstat

¶ Antipastus cōstat ex iambo et trocheo. hoc est ex breui et duabus longis/ et breui. tempoꝝ sex. vt Alexander. dictus aūt antipastus para to ꝓcelin: q iambus et trocheus ex quibus componitur sunt cōtrarij.

¶ Choriambus cōstat ex trocheo et iambo. hoc ex longa et duabus breuibus et longa tempoꝝ sex. vt nobilitas. dictus choriābus a choro. i. trocheo et iambo cōponitur. vel q̄ in choris apd̄ veteres celebratissimus fuerit.

¶ Ionicus a minore cõstat a pyrrhicio et spondeo. hoc est ex duabus breuibus et duabus longis. temporũ sex. vt Diomedes. dictus ionicus q ab ionibus inuentus est vel q apud illos in vsu frequenti fuit.

¶ Ionicus a maiore cõstat ex spondeo et pyrrhicio: hoc est ex duabus longis et duabus breuibus. temporum sex. vt demetrius.

¶ Epitritus vel hippius primus cõstat ex iambo et spondeo. hoc est ex breui et tribus longis. temporum septem. vt Lapenates. dictus epitritus. qm̃ hic pes ex spondeo constat qui quattuor habet tempora. et iambo et trocheo qui habent tantum tria. Quaternarius vero numerus ad ternarium relatus sesquitertiam proportionem facit: que grece epitritos noiatur.

¶ Epitritus vel hippus scõs cõstat ex trocheo et spondeo. hoc est ex longa breui/et duabus longis. temporum septem. vt conditores.

¶ Epitritus vel hippus tertius constat ex spondeo et iambo. hoc est ex duabus longis/breui/et longa. temporum septem. vt discordie.

¶ Epitritus vel hippus quartus constat ex spondeo et trocheo. hoc est ex tribus longis et breui temporum septem. vt constantinus.

¶ Peon primus cõstat ex trocheo et pyrrhicio: hoc est longa et tribus breuibus. temporũ q̃nq̃. vt Stesichorus. dictus aũt peon ab inuentoris noie: vel q hocmetro Apollinis laudes canebantur: quas peanas vocant.

¶ Peon scõs constat ex iambo et pyrrhicio: hoc est ex breui/longa/et duabus breuibus. temporum quinq̃. vt Colonia.

¶ Peon tertius cõstat ex pyrrhicio et trocheo: hoc est ex duabus breuibus/longa/et breui. tempor̃ q̃nq̃/vt referamus. ¶ Peon q̃rtus cõstat ex pyrrhicio et iambo: hoc est ex tribus breuibus et longa tẽporũ q̃nq̃: vt celeritas.

¶ Heteroplici pedes sunt alli qui ex variorum pedum combinatione conficiuntur et diuiduntur in pentasyllabos et hexasyllabos. Pentasyllabi (vt scribit Diomedes) sunt duo et triginta. hexasyllabi vero sexaginta quattuor: sed q̃ in vsu frequenti non sunt. et in superiores resoluuntur. de his meminisse hic non decreuimus: igitur qui eos noscere cupit Diomedem cõsulat.

¶ Cæsura.

Est finis vocum in versu cæsura decorus
Cuius sex species: pentemimeris, catatriton.
His heptemimerim/iungas tetrapodiamq;
Bucolice/sic spondeon/catalecticon addas.

¶ Cesura metri est sectio et decora vocũ terminatio in versu medio vel post mediũ notata. Cesura siue sectio metri i sex ipẽs est diuisa in pẽtemimerim. catatriton. heptemimerim tetrapodiã. catalecticon. spõdeon. ¶ bucolicem.

¶ Pentemimeris.

Quando pedes binos partem comples rationis
Syllaba subsequitur/pentemimeris vocitatur.

¶ Pentemimers siue semiquinaria est quã post duos pedes sequitur syllaba partem ofonis cõplectẽs. vt Arma virumq; cano. habz ex q̃nq̃ dimidium.

¶ Catatriton.

Carmen tu dicas catatriton quando trochæus
In pede fit terno/partem claudens rationis.

¶ Catatriton vel tertia trochica est: quum finita parte oratiōis tertium trocheum ponis. vt Nil no/stri/mise/rere.

¶ Heptemimeris.

Est heptemimeris comitatur syllaba abundans.
Quando pedes ternos/partem claudens rationis.

¶ Heptemimeris / vel semiseptenaria est quum post tres pedes et vnam syllabam pars orationis expletur. vt Itali/am fa/to ꝓfu/gus.

¶ Tetrapodia.

Quando pedes sequitur post ternos forte trochæus.
Dic tetrapodiam/partem complens rationis.

¶ Tetrapodia/vel quarta trochica est quum post tres pedes et vnā syllabā pars orōnis finitur. Sepe si/nistra ca/na pre/dixit ab/ilice/cornix.

¶ Catalecticon.

Spondæon catalecticon est partem rationis
Explens: quando pedes post tres spondęus comitatur.

¶ Catalecticon spondeon: vel quarta spondaica est cum post tres pedes inuenitur spondeus partem finiens rationis. vt alba/inq; pa/tres at/q; alte.

¶ Bucolice.

Quando pedem quartum comitatur syllaba abundans
Quæ complet partem rationis: vel pede quarto
Dactylus est positus / tu hanc bucolicem vocitabis.

¶ Bucolice est quum post quattuor pedes syllaba superat in partem orationis desinens. vt Non om/nes ar/busta iu/uant humi/les. vel cum in quarto pede dactylum ponimus partem orationis finientem. vt Nos patri/e fi/nes et dulcia.

¶ Locus.

In versu primus/ternus/quiutus/locus impar
Fertur: par quartus/sextus locus/atq; secundus.

¶ Loca in v̄su alia paria. alia vero imparia dicūtur. Imparia loca sūt p̄mus tertius et q̄ntus. Paria aūt sunt scd̄s. quartus. et sextus. et sic deinceps.

¶ Ordo.

Est ordo membri cuiusuis dispositura.
Quattuor has cuius species dicas. monocolon atq;
Distrophon et dicolon: dicolon tetrastrophon addas.
Quartam dic speciem tricolon tetrastrophon esse.

¶ Ordo est membri cuiusq; dispositio in versu: cuius species sunt quattuor. Nam carminum. aliud est monocolon. aliud dicolon distrophon. aliud dicolon tetrastrophon. aliud tricolon tetrastrophon.

¶ Monocolon carmen.

Vnius generis carmen dicas monocolon esse.

¶ Monocolon carmen est illud qd̄ vbiq; est vniforme. vt p̄ma ode flacci/que asclepiadeo carmīe est cōposita. vt Mecenas athauis edite regibus.

Distrophon et dicolon carmen generum esto duorum
Quando post versum est replicatio quemq; secundum.

¶ Dicolon distrophon est illud carmen qđ duobus generibus versuum constat a secundo facta replicatione: quale est illud Horatianum.

Laudabunt alij claram Rhodonant Mitylenem.
Aut Ephesum bimarisue Corintini
Mœnia. vel Baccho Thebas. vel Apolline Delphos
Insignes: aut Thessela Tempe.

¶ Qđ carmen constat primo heroico. scđo falisco. tertio iterum heroico.

Binorum generum dicolon tetrastrophon esto
Quando post quartum quenq; est replicatio versum.

¶ Dicolon tetrastrophon carmen est illđ qđ duobus generibus versuum constat post quartū quēq; vursum facta replicatione: q̄le est illud Horatianum.

Jam satis terris niuis atq; dirę
Grandinis misit pater et rubente
Dextera sacras iaculatus arces
Terruit vrbem.

¶ Qđ metrum constat tribus primis sapphicis hendecasyllabis / et quarto adonio dimetro ab eo facta replicatione iterum ad sapphicum.

Ternorum generum tricolon tetrastrophon esto
Quando post ternum quem est replicatio versum.

¶ Tricolon tetrastrophon est illud quod tribus generibus versuum cōstat: quando post quartū quenq; versum facta est replicatio: q̄le est illud Horatia.

Quis multa gracilis te puer in rosa
Perfusis liquidis vrget odoribus
Grato Pyrrha sub antro
Cui flauam religas comam.

¶ Qđ metrum cōstat duobus primis asclepiadeis. tertio pheretratio / quarto Glyconico ab eo facta replicatione iterum ad asclepiadeos.

¶ Mensura.

Conueniens metri mensura pedum numerus sit
Certis præceptis quem constituere poetæ.

¶ Mensura metri est debitus pedum numerus: secundum poete regulas ordinatus.

Mensuræ species monometrum dic dimetrumq;
Tetrametrum trimetrum sic pentametrū hexametrumq;.

¶ Mensura metri in ser partes est diuisa. Nam carminum aliud est monometrum / aliud dimetrum / aliud trimetrum / aliud tetrametrum / aliud pentametrum / aliud hexametrum.

Vno quod constat pede carmen dic monometrum.
Quod binis constat pedibus carmen dimetrum sit.
Quod tribus ex pedibus constat carmen trimetrum dic.
Quattuor ex pedibus quod constat tetrametrum sit.
Pentametrum est carmen quod quinq; pedes tenet in se.
Hexametrum carmen dic quod senis pedibus fit.

¶ Monometrum carmen est illud quod vnico pede constat. vt illud ionicum a minore Diomedes.

¶ Dimetrum carmen est illud quod duobus pedibus constat. vt illud ionicum a minore. Sapientes amor odit.

¶ Trimetrum carmen est illud quod tribus pedibus constat. vt illud dactylicum simonidium. Indue pallia serica.

¶ Tetrametrum carmen est illud quod quattuor pedibus constat. vt illud dactylicon alemanicum. Ur decens cumulans reliquas tibi.

¶ Pentametrum carmen est illud qđ quinq; pedibus constat. vt illud elegiacum Ouidianum Res est sollicita plena timoris amor.

¶ Hexametrum carmen est illud qđ ser pedibus constat. vt illud heroicum Virgilianum. Hate mee vires mea magna potentia solus.

¶ Annotatio.

In metris iambis anapestis siue trochæis
Quod binis constat pedibus dicas monometrum
Quattuor ex pedibus constans dimetrum quoq; fertur.
Ex senis constans pedibus dicas trimetrumq;
Tetrametrum fertur pedibus quod conficis octo.

¶ Illud tamen admonendum est q; metra iambica trochaica/et anapestica duplicibus pedibus computãtur ascendũtq; vsq; ad tetrametrũ. Unde monometrum iambicum ỏr quod duobus pedibus constat. vt illud iambicum. Immo aliud quod quattuor pedibus constat ỏr dimetrum: vt est illud iambicum dimetrum Flacci. Amice ꝓpugnacula. Trimetrum ỏr illud qđ ser constat pedibus. Quale est illud iambicum trimetrum. Ibis liburnis inter alta nauium. Tetrametrum ỏr illud qđ octo pedibus cõficit/ quo vtitur comici.

¶ Depositio.

Carminis est finis cuiusuis depositura
Quattuor hæ cuius species catalecticon atq;
Acatalecticon: hic hyper & brachi (dehinc) cata iungas.

¶ Depositio metri est vniuscuiusq; carminis desinentia: que circa finem attenditur. depositio metri est quadripertita. Nam carminum aliud est catalecticon. aliud acatalecticon. aliud hypercatalecticon. aliũ brachicatalecticon.

Syllaba cui defit carmen catalecticon esto
Acatalecticon est fine id quod clauditur apto
Syllaba cui supereſt sit hypercatalecticon illud
Cui pes defuerit brachi (dic) catalecticon esse.

¶ Catalecticon est illũ qđ min9 hꝫ metrice ꝓstitutiõis. nã illi vna tm̃ syllaba deficit/ qle est istud senariũ iambicũ trimetrũ. Mea recidet in domo lacunar.

¶ Acatalecticon est illud qd̄ apto et legitimo fine concluditur integer singulorum metroꝝ existēs. Quale est illd̄ Persia. Nec fonte labra ꝓlui caballino. ¶ Hypercatalecticon est illud qd̄ supra versus finem: vnam vel duas pluresq; syllabas habet. quale est illud hexametrum dactylicon. Aut dulcis musti Vulcano decoquit humorem. ¶ Brachicatalecticon carmen est illud cui vt perfectum sit deficit integer pes. quale est illud Aristophanium dimetrum. venit optima Calliope.

¶ Appellatio.

Ipsis vnde fuit metris ab origine prima
Impositum nomen: dicta appellatio metri.

¶ Appellatio metri est qualitas. vnde ipsis metris a prima institutione nomen inditum fuit.

Metra acceperunt varie sua nomina: primo
A dijs vel quibus hæc (vt Pythia) sacra fuerunt.
Siue (vt pyndaricum) de authorum nomine crebro.
Siue loco (velut attellanum) quo canebantur.
Siue a mensura: veluti dimetrum trimetrumq;.
Siue pedum structura vt dactylicumq; trochæum.
Nuc a fortuna hinc elegeia comica dicta.
A numero interdum velut endeca syllaba constant.

¶ Appellatio metri in septem partes est diuisa. Nam metra aut a dijs q̄bus sunt dedicata appellantur. vt pythium: qd̄ Apollini pythio est consecratum. Aut ab inuentoribus ꝛ poetis frequenter vtentibus. vt pyndaricum a Pyndaro poete. sapphicū a Sappho muliere lesbia. simonidū a Simonide poeta
Aut a locis vbi cani consueuerant. vt attellana ab Attellis oppido Italie.
Aut a mensura: vt monometrum. dimetrum. trimetrum.
Aut a pedum structura. vt dactylicum. trochaicum.
Aut ab accidenti fortuna. vt elegiaca ab amorum miseria.
Aut a syllabarum numero. vt endeca syllaba.

¶ Figura.

Est excusatum vitium ratione figura
Ornatus causa / primo metri ve reperta.

¶ Figura (vt inquit Sulpitius) est vitium ratione excusatum / et ascribitur elegantie: ornatus metri ve causa primo inuenta. Figurarum alie cōstructionis. alie locutiōis. alie dictionis. figure dictionis (nam alias hic pretereo) sūt que sub metaplasmo continētur. Metaplasmus (vt diffinit Diomedes) est transpositio quedam recti solutiq; sermonis in alteram speciem: metri et decoris causa figurata. Huius species sunt he: Prothesis. Apheresis. Epenthesis. Syncopa. Paragoge. Apocopa. Ectasis. Diastole. Syneresis. Dieresis. Ecthlipsis. Antitstesis. Synaloepha.

Littera cum vocis capiti: vel syllaba detur
Prothesis est: tollens hæc fertur apheresis esse.

¶ Prothesis est appositio litere vel syllabe a principio dictiōis. litere: vt ī illo Virgi. Turno gnatoq; patri / vbi gnato ꝓ nato posuit. Syllabe. vt alibi apud eund̄. Cōcitum tetuli gradū. vbi tetuli ꝓ tuli posuit. Huic cōtraria est aphe-

resis que est ablatio littere vel syllabe a principio dictionis. littere: vt in illo Virgi. Ne la dabāt leti spumas salis ere ruebāt. p cruebāt. Syllabe. vt alibi apō cundē. Horatia temnitis arma. temnitis p cōtemnitis posuit.

Additur in medio vocis cum littera siue
Syllaba epenthesis est/his priuans syncopa fertur.

¶ Epēthesis est additio lre vl syllabe in medio dictiōis littere. vt apō Virg. Reliquias danaū p reliquias posuit. syllabe. vt apō Hora. Fingere cinctutꝫ p cinctꝫ. Huic ptraria est syncopa: q̄ est subtractio littere vl syllabe in medio dictiōis. lre: vt in illo Virgi. Audīst eurotas. p audiuit. Syllabe. vt apō eunō. Una bouis que deinde cadis onerarat aceſtes. p enerauerat.

Littera cum fini vocis: vel syllaba detur
Est paragoga. sed hæc tollens apo (sit) copa dicta.

¶ Paragoge que a quibusdam proparesis dr: est appositio littere vel syllabe in fine dictionis: vt apō Virgilium. Alacres admittier orant. pro admitti. Huic cōtraria est apocopa que est ablatio littere vel syllabe a fine dictionis. Littere. vt in illo Virgilia. Aut duri miles vlixi. pro vlixis. Syllabe. vt apud Horati. ode sexta. Culpa deterrere ingeni. p ingenij.

Syllaba quæ breuis est longam facit ectasis ipsam
Systola productam contra facit abbreuiari.

¶ Ectasis que et diastole dr: est extensio siue productio syllabe que natura est breuis. vt in illo Virgiliano. Italiam fato profugus. Huic contraria est systole que syllabā natura longam breuiat. vt in illo Virgil. Obstupui steteruntq; come. vbi penultimam in steterunt contra naturam corripuit. sed hmōi licentiam vitare tanq̄ a scopulo debemus.

Syllaba de binis conflata synæresis esse
Fertur: et in binas diuisa diæresis vna.

¶ Syneresis que a quibusdam episynalepha dicitur est conflatio siue conglutinatio duarum syllabarum in vnam. vt in illo Virgiliano. Fixerat aeripedem ceruam. scandendo proferendum est eripedem. Symphonesis que et sineresis dici potest est cum due syllabe scandendo in vnam coeunt. Symphonesis in quinq; partes est diuisa. Prima cum dictionem in vocalem vel m/ finientem. sequitur dictio a vocali incipiens. tunc enim illud m/ cum vocali preeunte abscitur. vt superius est dictum. Secunda est. cum in eadem dictione due syllabe longe pro vna longa ponuntur. vt in illo heroico. Antius ob noram et fortis atacis ollei. olli pronunciari debet. Tertia est quum in eadem dictione due syllabe breues pro vna breui ponuntur. vt in illo heroico Tonua velatarum obuertimus antēnarum. Quarta cum in eadem dictione longa et breuis syllaba pro vna longa ponuntur. vt in illo heroico. Fixerat aeripedem ceruam. in scansione eripedem pronuncies. Quinta cum breuis et longa syllaba pro longa ponuntur. vt in illo heroico. Atria dependēt lichni laquearibus aureis. auris scandendo pronuncies. huic contraria est dieresis que est dissoluto vnius syllabe in duas. vt in illo Virgili. Aulai in medio. pro aule. Idem alibi. Vestis pictai. pro picte.

¶ Annotatio.

I simul v quum consona sita: diæresis illa
Ambo in vocales aliquando soluere possit.

¶ I et v qñ site sũt vt ꝯsonãtes. aliqñ in vocales solui possũt ꝑ dieresin. vt in illo Virgi. Arma virũ tabuleq; et troia gaza ꝑ vndas. vbi troia trissyllabum protulit. Sil'r vt in illo Ouidiano. Te quoq; nunc soluo persoluẽda mihi.

Subtrahit ecthlipsis cum vocali præeunte
M/quando incipit a vocali dictio sectans.

¶ Ecthlipsis est elisio siue subtractio huius cõsonãtis m cũ precedẽte vocali. Et hoc quoties dictio in m precedẽte vocali desinit. et sequẽs dictio a vocali incipit. vt in illo Virgil'. Littora multum ille et terris iactatus et alto. qđ sic scãdi debet. Littora/multu/let ter/ris ia/ctatus et/alto.

Vocalem vocis de fine aufert synalœpha
Quando a vocali comitans vox incipiatur.

¶ Synalepha est ablatio et compressio vocalis a fine dictionis quoties sequens dictio ab alia vocali incipit. vt apud horatium. Certat ter geminis tollere honoribus.

Cum postponatur quæ anteesset littera/fertur
Esse metathesis: vt meleagre loco meleager.

¶ Metathesis est transpositio littere prepostera/cum littera que preponi deberet postponit. vt in illo Virgil'. x. At tibi tymbre caput euandrius abstulit ensis. Ouid'. Agnoscens in me frater meleagre sororem.

Dicitur antithesis/cum littera ponitur vna
Pro altera. quæq; potest antistechon bene dici.

¶ Antithesis est positio vnius litere pro alia: que etiam antistechon d'r. vt in illo Virgiliano. Olli pro illi. de ceteris memorabis infra.

¶ DE geneneribus metrorum inferius manifestabimus.

¶ Expositis iam syllabarum quãtitatibus: necnon earum accẽtibus ac punctuãdi modo: que tam ad solutã q̃ pedestrem oꝛonem pertinere videantur. Necnon metro et eius membris nũc ad diuersa metroꝝ et carminum genera iter est aggrediẽdum. Et p̃omi de illo carminis gñe/quod vsitatius et frequẽtius/g.[illegible] /et prestanuis inter cetera ducitur.

¶ Genus.

¶ Genus metri est terminus vniuocus multas sub se versuum varietsate continẽs specie dffierantes: que inferius complectuntur.

¶ Carmen heroicum hexametrum.

Heroum hexametrum carmen loca sex tenet in se.
Dactylus exposcit quintum, spondæus sibi sextum.
Hosq; locis reliquis communes ponere possis.

¶ Heroicum carmen hexametrum dactylicũ: dictum et olim pythium/sex loca siue sedes in se cõtinet et duobus (vt Sulpitio placuit) legitime pedibus cõficitur. scz dactylo et spondeo. His duobus pedibus aliqui loci sũt ꝓprii/alii aũt cõmunes. Quintum vero locum dactylus. sextum spondeus sibi vendicat. Reliqui aũt loci his pedibus sũt cões. et sic scandit siue modulat carmen heroicum. Arma vi/rumq; ca/no troi/e qui/primus ab/oris. Heroicum d'r: qm̃ poetarũ p̃nceps Homerus, ceterique deinceps cũ secuti. heroum (hoc

est illustrium virorꝝ) gesta. hoc carminis genere scripserunt. dr etiam hexametrum/ ꝙ sex locis siue sedibus cõstet. dr insup dactilicum ꝙ hoc precipue cõstet pede. sicut a iambo iambicum. Et ante Hemeri etatem pythium dicebat. ꝙ Apollinis pythii oracula hoc metro reddi cõsueuerãt. Uel ꝙ Apollo cum pythona serpẽtem Delphis ꝓpter vltionem matris necasset. accole primum in eius honorem hoc carmen ꝯtexuerũt. Exinde heroum laudibus describendis aptissimum. Quo gñe carminis preter ceteros ornatius vsi sunt poete latini. Lucretius. Ennius. Uirgil' oĩm facile prĩceps. Naso. Horatius. Catullus. Propertius. Tibullus. Statius. Papinius. Juuenalis. Ausoni⁹. Martialis. Sillius italicus Et hi ex gentibus oẽs. Ex nostris vero christianis Juuencus. Arator. Prosper. Sedulius. Prudentius. Sidonius. Fortunatus. Architrinus. Francscus petrarcha. Baptista mantuanus. et Remaclus florenas. suscipit etiã hoc carmen alios pedes: sed rarius idq; poetica licentia/ vt trocheum/ ꝓceleumaticum/ anapestum/ iambum/ tribrachum; vt magnifestant carmina sequentia.

¶ Carmen elegiacum pentametrum.

In se pentametrum carmen loca quinq; tenebit
Dactylus et spondæus communes suntq; duobus
Primis: semipedem debes quibus addere longum
(Vt vult Sulpitius) pentemimerim vocitatum
Dactylicos binos poscunt duo posteriora
Semipede adiecto: qui iunctus superiori
Semipedi: quinto spondæum conficit apte.

¶ Carmen elegiacum pentametrum (authore Diomede) est qđ hexametro versu pentametroq; adinuicem positis conficitur. vt illđ Ouidia. Hanc tua penelope lento tibi mittit vlixes. Nil mihi rescribas attamen ipse veni. Elegiacum (teste Perotto) hexametro ita cõnexum est. vt nunq̃ sine eo positum reperiat. vnde q̃dam vnum carmen illud esse voluerũt vndecim pedum. Elegia dicta siue a lugẽdis mortuis defũctoꝝ enĩ laudes hoc carmĩe describi cõsueuerãt. siue elegia dicta ab elos grece hoc est miseratiõe. qđ tyrrheni grecique elegias illo carmĩe scriptitarunt. cui opinioni cõsentire vidr. Horatius ad albium tibullum elegiarum authorem scribẽs. q̃ ea (qua diximus miseratione) elegos miserabiles dicit hoc modo. Heu miserabiles decãtes elegos. Idem in arte. Uersibus impariter iunctis querimonia primum. Post etiam inclusa est voti sententia compos. De inuentore huius carmĩs dubitatur. vt idem asserit Horati. sic. Quis tñ exiguos elegos emiserit author. Grammatici certãt et adhuc sub iudice lis est. Hoc tñ carmĩs gñe scripserũt apđ romanos. Propertius. Tibullus. et gallus imitati grecos scilcz Callimachum et euphorionem. Cõtinet aũt hoc carmen q̃nq; loca in se et duobus pedibus (vt Sulpi. placuit) conficitur. scz dactylo et spondeo. recipit in primo et scđo loco indifferẽter spondeum vel dactylum. Deinde pentimimerim: hoc est syllabã superãtem/ q̃ vel natura vel positiõe longa esse debet/ deinde duos dactylos: postremo syllabã superẽtem longã vl' breuem: q̃ cũ semipede precedẽte perfectum pedẽ efficit. Et sic scãdi dz. Nil mihi/ rescri/ bas: attamen/ ipse ve/ ni.

¶ Annotationes.

Carminis hexametri quinto quandoq; poetæ

Spondæoq; ponunt: proceleumaticumq; licenter
Et pro ſpondæo ſexto dant ſepæ trochæum
Sed vetat heroo claudum miſcere trocheum
Sulpitius/communis erit nanq; vltima ſemper
Syllaba ſicq; docet Fabius/ſic Tullius inquit.

¶ Illud non eſt pretereundum Spondeum qñq; in quinto loco ꝓ dactylo a poetis licenter vſurpari. vt apd Perſi. Et coltam longo ſubducimus appennio. Interdum etiã ꝓceleumaticus in quinto ꝓ dactylo vſurpatur. vt apud Virgiliũ. Tityre paſcentes a flumine reiſce capellas. Aliquando in ſexto (vt quibuſdam placet) ponitur trocheus ꝓ ſpondeo. vt apd Virgi. Laocoon ardens ſummo decurrit ab arce. Illud tamen vetat Sulpitius. Ultima enim ſyllaba ſemper eſt indifferens.

Ponitur interdum primo proceleumaticus pes
Et q̃is raro ſibi vendicat hunc anapeſtus.

¶ Proceleumaticus interdũ in ꝓmo loco ponit apd poetas. vt apd Lucre. Tenui cauata ɔculi caua tpa frigida peluis. Quem locum vẽdicat (licꝫ raro) anapeſtus. vt apd Virg. Flauiorum rex eridanus terraſq; iacentes.

Carminis heroi terno quartoq; licenter
Ponit iambum vel tribrachum quandoq; poeta.

¶ Nonnunq̃ in tertio et q̃rto loco iambum pedẽ et tribrachũ (q̃uis licẽtioſe admittit poeta. vt in illo eneidos. ix. Terga fatigamus haſta nectarda ſenectus. Idẽ in quarto pede. Oſtendẽs artem pariter arcumq; ſonantem.

S cum præiuncta vocali cædere fine
Debes: et ſola a vocis ſic fronte aliquando.

¶ S littera finalis cum precedente vocali aliqñ ceditur in hexametro: vt in illo Virg. Inter ſe coiſſe viros et diſcernere ferro. ſcandẽdo viret ꝓnuncies pro viros et aliquãdo etiam ſola ceditur: vt in illo Lucretiano. Arboribus veteres decidere falcibus ramos. ſcandendo proferẽdum eſt falcibu ramos. Ceditur nonnunq̃ a principio dictionis. vt apd Tibullum. Opereat quicũq; legit viridesq; ſmaragdes: ſcandendo pronuncies viridesq; maragdes. ſed hmõi iuncture cum rare fuerint prorſus ſunt vitande.

Carmen tum incipiat vel abo/vocali alia ve.
Quæ per ſe vox eſt perfecta: et dictio ſectans
Incipit a vocali, ſit ſubtraxio nulla.

¶ Quando carmen hexametrum aut aliud quoduis incipit abo vel alia vocali que per ſe perfectam vocem et partem oronis conficit et ſequens dictio a vocali incipit: tunc nulla erit ſubtraxio aut eliſio. vt apd Tibullum. O ego ne poſſem tales ſentire dolores. et apd Ouid. O vtinam tandem lacedemona claſſe petebat.

V poſt ſ/q/g/ſi vocalis comitetur
Literulæ perdit vim: teſtes lingua, aqua, ſuauis.

¶ V poſt g/q/ſ/ ſequente vocali liqueſcat vim littere amittens: vt in lingua aqua/ſuauis. que in ſcandendo biſſyllabe proferuntur. Virgil. Munera ſunt auriq; et ſuaue rubens hyacinthus.

Ijs in scandendis vocalem cæde priorem
Dij/deæ/dijs/ijs/sic eæ/pluralis et idem
Ijsdem/dehinc/deinceps/huic/et cui/deindeq;/proinde
A desum ducta et vocali de comitante.

¶ Subtrahitur prior vocalium in scansione harum dictionum dij/dee/dijs/ijs ee/et ijdem plurali ijsdem/hinc/dehinc/deinceps/cui/deinde/proinde: et deducta a desum quoties post de immediate sequitur vocalis. Virg. Dij deeq; oēs studium quibus arua tueri. Idem alibi. Idem venturos tollemus in astra nepotes. Idem in Bucol. Experiar tu deinde iubeto certa amyntas. Luca. Non deest plato ieiunus venditor auri. Iuuenal. Dehinc clamore pari cōcurritur et vice celi. Horati. Redde age que deinceps risisti vibidinis dum.

In fine hexametri seperest cum syllaba abundans
Carmen hypermetrum est: que syllaba cæsa/sequenti.
Cum versu semper scandendo adiungitur apte
Semper hypermetrum vocalis fini et aut m.

¶ Aliqñ in fine carīs hexametri abūdat syllaba: qđ vbi fit carmen dr hypermetrum. Et necesse est carmen illđ vl in vōlem vl in m/lr̄am terminari: ꝛ sequēs carmen a vocali incipere: et syllaba in fine abundās abscissa scādendo capiti sequētis carmīs annecti debet: vt in illo Virg Aut dulcis vulcano musti decoqt humorem. Et folijs vndā te pidi despumat aheni. Illa syllaba rem in fine hexametri superās: cū principio sequētis carminis scādi debet. Aut dulcis vulcano musti decoquit humo Ret folijs vndam. ꝛc.

¶ De varia hexametri compositione.

¶ In hexametro cōponendo sextuplex s̄m quosdam est varietas. hexametrum enim dactylicum appellant. ꝙ dactylo clauditur. quale est illud. Preferimus manibus vires ꝛ verba precantia: ꝙ et hypermetrum est. Sed aptius hoc exemplum. Sydera pallida distingunt facta territa luminis. Spondaicum est illud quod ex solis spondeis constat: vt Romani muris albani cinxerunt longam. Et dicuntur equitemporanea. cum omnes pedes vel dactylici vel spondaici sunt. sed spondaicum fugiendum est: ꝙ tanq̄ soluta oratio incedit. Commune siue periodicum: qđ alternis dactylis vl spondeis constat. vt Italiam fato ꝓfugus lauinaq; venit. Saphicum qđ inter duos spondeos quattuor habet dactylos. vt inferretq; deos latio genus vnde latinum. Antimachium: qđ bis post duos dactylos habet spondeum: vt Ante fugam soboles si quis mihi paruulus aula. Absolutum qđ oēs partes orationis hz. vt est illđ. Heu si tūc flentem rapuisset in ethera mauros, hec et alia carminum diuersa gn̄a tradūt aliqui. sed cū superuaceneū videtur omittimus.

¶ Hexametri carminis vitia.

¶ Vitia hexametri carminis eorumq; noīa operepreciū est iudicare. Ea sex putat Maulius. Theodorus. Ego plura cōgessi. Acephalum dr qđ incipit a syllaba breui: vt fluuioꝝ rex aridanus cāposq; per oēs. Procephalum qđ in p̄mo pede vltra quattuor tp̄a habet: vt insule ionio in magno quas dira celeno. Lagarum seu laxum cuius in medio vna aut plures syllabe claudicāt: vt Cōgredior fer sacra pater et cōcipe fedus. Truncatum qđ in penulti. claudicat: vt Mortem contemnūt laudato vulnere gete. hec et scazontes et ecades appellat Diomedes cuius librum tertium lege perdiligenter. Hypermetrū

qd vna syllaba abundat. vt Jactemur doceas ignari hominumq; locorumq;. Grauidum quod habet syllabam in medio superantem. aut quod syneresim patitur. vt Fixerit aeripedem ceruam. lz aut erimanthi. Jnane cuius syllabā in duas per dieresim scinditur. vt Accipe pompei carmen deductum ab illo. Ex vna enim syllaba due fiunt. nam si longa corripit dr Systole. vt Obstupui steterūtq; come et vox faucibus hesit. Si breuis ꝓducit ectasis. Si due breues ꝑ vna longa. vel due longe pro vna ponātur Symphonesis est. hac greci frequenter vtuntur. Spondaicum qd spondeum habet in quinto. vt Cornua velatarum obuertimus antēnarum. Colossum seu colobum seu solutum qd prosa orone incedit. et dono dicite doq; volentibus cū magnis dūs. Asperum qd horret iuncturis. vt Nisee spioq; thaliaq; cymodoceq;. Nec vero est ignorādum quedam ex iis vitia tam hexametri q̄ cuiusuis carmīs esse posse. Hyperhymnum in quo singuli pedes termināt dictionem: vt carmen doctum semina simplex cōdere nescit. Cacophō a que vocalium assiduitate squalent vt Jnferniq; latus ceeq; insula circes. Jtem cum ab eadem cōsonante singule dictiones incipiunt vt O tite tute tati tibi tanti tyranna tulisti. Aequiuocū cuius vltime sil'es sunt vt Exiret mētes fraternas grata malis lis. dñi et bicipitia si vltima ꝟba simpliciter desināt. Jtem caudata cum finis duorum ī cōsonātes desinit dictiones. Hemistichium qd inceptum duntaxat et semiplenum est. q̄lia sunt apd Maronem. vt huc cursus fuit. hec Sulpitius.

¶ De carminis heroici decoro.

Carminis heroici si vis seruare decorum.
Pes nunq̄ debet rationis claudere partem
Ni forte in primo: pentemimeri comitante
Vel quarto: quintove: offendit turpe secundo.
Sed minus in terno: si illum monosyllaba claudat.

¶ Heroici hexametri decoꝝ (vt ait Sulpi) in apta pedum ꝯnexiōe et varietate seruabit. Si pes non terminet ꝑtem orōnis, nisi forte in p̄mo loco: sequēte pentemimeri. vt in illo Virgil'. Ast ego que diuum incedo regina iouisq; Et soror et cōiunx. Et nisi forte in quarto loco. vt Vela dabant leti et spumas salis/ere ruebant. vel forte in quinto. vt Musa mihi causas memora quo numine leso. Jllepidum est carmen prosa intercisaq; nimis: oratione succusans: et maxime si scd's pes partem orōnis terminet vehementer offendit. vt Jmpulit in latus: et venti velat agmine facto. Quod fiet minus indecore in tertio si monosyllabam desinat et dictiones exigue sint. vt est illud Horatij. Non vxor saluum te vult non filius omnes.

Heroum pulcrum est vox quod trissyllaba finit.
Illepidum est penta aut quod vox tetrasyllaba claudit.
Gratius incedit quod vox bissyllaba complet.
Integra si fuerit vox quam ponis pede quinto.
Distortum est carmen quod vox monosyllaba finit.
Pulcrius et constat quod vox encletica claudit.

¶ Decorum est heroicum qd in trissyllabam desinit et fortius videtur insurgere/quale est illud Virg. Urbs antiqua fuit tyrij tenuere coloni Carthago. Jllepidum est carmen qd in tetrasyllabam aut pentasyllabam desinit. vt est illud Virgi. Nulla venus nulliq; animum flexere Hymenei. Et illd Martia

Oīs cesareo cedit lobor amphiteatro. Gratius est illud carmen qđ in bissyllabam desinit maxime si pes q̄ntus ex integra cōstet: vt est illud Virgi. Musa mihi causas memora quo numine leso. Dissortum est carmen qđ in monosyllabam desinit vt est illud Virg. Eole namq; tibi diuum pater atq; hoīm rex. Pulcrius tñ incedit si monosyllaba encletica fuerit. vt est illud Hora. Scilz vxorem cū summa doteq; fidemq;. Et genus et formā regina pecunia donat.

Dactilici insurgunt connexi quinq; decore.
Quattuor interdum spondęi stantq; venuste
Dactylus alternis spondęis itq; decore.

¶ Insurgūt et fluunt canore q̄nq; cōtinui dactyli: q̄le est illđ Ennij At tuba terribili sonitu ꝓcul ere canoro. Incedūt etiā cum decoro q̄ttuor spondei / si ipsa res exigat. vt est illđ Virgi. Occultum inspires ignem / fallasq; veneno. Sil'r decorum est carmen cū dactyli pedes alternis vel interiectis spondeis tēperātur. vt est illđ Virg. Italiā fato ꝓfugus lauinaq; venit.

Quum pręcedentis pendens sententia versus
Comma / colonue facit: versu conclusa sequenti
Laudatur carmen quod fiet quando necesse
Est rem continuas / vehemens vel suaue loquaris.

¶ Laudabile est carmen quum sentētia suspēsa in sequēti versu includitur / comma siue colon efficiēs multoꝝ carminum inter se implicatio: quā cathenam appellāt plurimum iucunditatis habet in loco. vt quum opus sit vt rem cōtinuas / vel vehemētia aut suauitate vtaris. Id qđ in carminibus ꝓxime precedentibus perspicere satis est in promptu.

¶ De elegiaci carminis decoro.

Pentametrum pulcre debet concludere sensum
Præcipue ornatum / quod vox bissyllaba claudit
Proximum et huic / penta aut qđ tetrasyllaba complet
Absurdum est / quod vox tris / vel monosyllaba finit.

¶ Decorum pentametrum elegiacum sensum debet concludere et ornatissimum est qđ in dissyllaba clauditur. vt est illđ Ouidij. Hanc tua penelope lento tibi mittit Ulixes. Nil mihi rescribas attamen ipse veni. Proximum huic est qđ in pentasyllabam aut tetrasyllabam desinit. vt est illud Maronis. Vide cōcretas per gramina fessa ruinas. Pendere aut olerum stare cacuminibus. Similiter illud eiusdem Maronis. Vidi pestano gaudere rosaria cultu. Ex oriente nouo rosida lucifero. Absurdum est illud pentametrum quod vox trissyllaba aut monosyllaba perficit: quale est illud Communis paphie dea syderis et dea floris precipit vnius muricis esse habitum. Similiter illud. Mecenas athauis edite regibus.

¶ Annotatio.

Litterulæ eiusdem / vocum similes quoq; fines
Crebras vocales / versus vetat ipsa vetustas.

¶ Ut decorum carminis seruemus / eiusdem littere aut syllabe assiduitatem crebras etiā vocalium cōcursiones dissonātiam / et sibilationem magꝫ etiam q̄ in soluta oꝛone vitabimus. Permittunt tñ aliqñ (licet rarius) apđ poetas

hmōi iuncture: sed figurate et licenter. vt est illud Cicero. O fortunatam natam me consule Romam. et illd Ennij. O tite tute tati tibi tanta tyranna tulisti. Et illud Ennij. Merentes flentes lachrymantes ac miserantes.

¶ Seruabimus etiam (vt inquit Sulpitius) in carminibus cōtexendis omnem cultum cum latinitatē integritate: verbis vtemur electis nunc suauibus nunc canoris. vt res postulat. Carmen figuris aspergemus: facilitate affectibus aliquando cōcinnabimus: fabulis historijs et rerum doctrina locupletabimus duriciam et verboꝝ nouitatem vitabimus: et qd maxima virtus orationis est (vt Lactantius inqt) aperte dicemus. Ambigue dicta et ornamenta ambiciosa (vt monet Flaccus) refugiemus a personarum et rerum decoro non deliberabimus. Interdum copiam interdum breuitatem: nunc pingue: nunc siccum dicendi genus nunc maturum et graue: nunc ardens erectum et concitum amabimus Carmen deducēdum leta intentaq; cura aggrediemur. Antea (si fieri poterit) vt lectiuncula: vel cōmemoratiōe similis carminis excitati. In versu etiam faciendo scabemus persepe caput rodemusq; vngues non de industria: sed cum distractione intenti vnde inuento qd conabamur nobis quasi non consentientibus pluteum cedemus styllum sepe vertemus singulaq; diligenter exanimabimus et an lectione sint digna tenere censebimus. Amicorum pleraq; indicio emendabimus. paucis cōtenti lectoribus: et belle assentatoꝝ non admitimus. Luxurientia compescemus aspera leuigabimus. et carentia virtute tollemus. Libri editionem non precipitabimus ne eam penitentia subsequatur: sed diu vel nonum in annum castigabimus. Si quid aūt emissum fuerit: presertim in adolescentia lz in iudicium cum modestia reuocare et in suo gn̄e ꝯseruādo corrigere. fecere id multi: fecit et ipse Cicero: qui totos imitauit academicos. fecit et Martialis iam grandior qui inquit. Festinata p̄or decimi mihi cura libelli Elapsum manibus nunc reuocabit opus. Nota leges quedam: sed lima rosa recenti Pars noua maior erit lector vtriq; faue. Ad quod etiam nos hortari videtur Priscia. qui fatetur se quecunq; in suis aduertit errata: quoad vixerit emendaturum. Nam (vt Fabius inquit) superuacuus foret in studijs longior labor si nihil liceret melius inuenire preteritis. In versibus etiam cōdendis lucilij et Crispini nimis cita et preceps extemporalitas vitijs non vacat. Inquit enim Horati. Carmen reprehendite: qd non multa dies et multa litura coercuit atq; perfectum decies non castigauit ad vnguem. Laudabile erit carmen Euripidis maturitatem Maronis moram vrsino more et quintilij limam expertum. Gloriantur tamen aliqui iuuatam sibi carminis facilitatem/ q̄si virgula (vt aiunt) diuina furore quondam diuino perciti/ vt a musis ipsis (tanq̄ olim hesiodo fabulatur) sine studio sibi donatum. Sed audiāt eundem Horatiū. Natura fieret laudabile carmen an arte. Quesitum est ego nec studium sine diuite vena. Nec rude qd ꝓsit video ingenium alterius: sed altera poscit opem res/ et coniurat amice. Adiungatur iō facili et extemporali ingenio matura diligentia. Addo etiam doctrinam. Nam vt idem Flaccus ait. Scribēdi recte sapere est principium et fons multum etiam cum imitatione exercitatio conferet.

¶ Annotatio.

¶ Quanq̄ et hec de carminis decoro diximus/ nolim tamen ea a nobis sic dicta existimes vt hanc legem semp et vbiq; q̄si affectatam et nimis rigidam obseruare sis astrictus. Ipse enim poetaruz princeps Maro nedum poeta alij crebro hanc legem (vt in suis est perspicere monumentis) pretermiserunt.

Mimirum nam vt idem inquit. Non oīa possumus oēs. Ille etiam insignis apud grecos Homerus hec et hmōi obliuici fatetur. Flaccus. Aliq; bonus dormitat Homerus. Permittuntur sūt preter hanc legem multa poetica licentia. vt idem ait. Sunt delicta tñ quibus ignouisse velimus. Nam neq; chorda sonum reddit quē vult manus et mens. Nec semper ferit qōcunq; minabitur arcus. Quo magis tñ (vitato indecoro) ꝓpius decoro accedas: eo laudabilius erit carmen minusq; offendet. vt idem ait. Verum vbi plura nitent in carmīe non ego paucis offendar maculis: quas aut incuria fudit. Aut humana parum cauit natura. qd ego vt scriptor si peccat idem libriarius vsq; quāuis est monit⁹. venia caret: ⁊ cytharedus ridet chorda qui semp oberrat eadē. si lautus de hac re cognoscere vbeat Horatii de arte poetica cōsulito.

De licentia poetica.

Carmina scribendi permittunt nonnulla poetica licētia: sed hac in re aduertēdum est: hmōi licētiam non vsq; adeo ꝓtendi posse: qīl liberum sit scriptori literarie artis deserere precepta. et ꝓ suo voto. vel verba transformare: vel vitiose inter se iungere dictiones. Verum que in grammaticis et oratoriis disciplinis a magnis authoribus tradunt ea negligere non decebit. Sūt enim cuius arti limites prestituti: quos licēter ꝓ authoris iudicia preuaricari nephas est. Imitabimur ergo celebres poetas: et in qbus illi fere ad vitium cum dignitate tamen sunt deflexi: in illa incidere incidere (nisi carminis cōmoditate aut necessitate cogamur) minus decet. Nam illud vnum memoria tenere debemus: vnāquāq; orationem aurium iudicio examinari debere/hic ergo permissus sine licentia poetica in literis/syllabis/dictionibus/et orationibus inuenitur. Nam ab his singulis fit a poetis contra precepta trāsgressio In literis quidem (vt superius in figuris diximus) Adiectione/detractione/immutatiōe/transmutatione/peccatur. Additur namq; in dictione litera que precedentem vocalem breuem facit longam: vt relliquias/relligio/redduco. Virg. Relliquias danaum. Hora. in epo. Deus hec fortasse benigna reduceet in sedem vite. Detrahit nonnunq; litera. Virg. Atq; immitis Achilli. Si enim vitandi sibili causa detraxit. Immutatur. vt olli ꝓ illi. Cumq; opus est longa syllaba r/in s/mutatur. vt honos/labos/arbos. pro honor. labor. arbor. Transmutantur. vt teucre. euandre. meleagre. ꝓ teucer. euander. meleager. Qō ideo fit q; dupler in his noībus est terminatio nti. Dicimus Euandrus/teucrus. Virg. in. vii. Tum pater euandrus.

De licentia innouandarum syllabarum.

Idem quoq; fit in syllabis. Nam dictioni (vt commodius) quadret versibus syllaba adiungitur. vt induperator. pro imperator. mauortia pro marcia: vel subtrahitur. vt accestis pro accessistis. Virgilius. Accessistis scopulos. Aut mutatur cauducibus pro codicibus, Virgilius in Georgi. Caudicibus sectus. Connixa pro enixa. Idem. Spem gregis ah silice in nuda connixa reliquit. Irem euantes pro euantes. Idem in sexto eneid. Illa chorum similans euantes orgia circum.

De innouandis dictionibus.

¶ Dictiones quoq; additionem seu interpositionem alterius dictionis recipiunt. vt septem subiecta trioni. pro subiecta septemtrioni. Immutationem siue innouationem. vt miseresco pro misereor. horresco pro horreo. Vel diminutionem. vt pusillus pro paruus. Vel comparationem. vt senior pro senex. tristior pro tristis. Virgil. Tristior et lachrymis. Vel derivationem. Virg. Frondeo tecta pro frondosa. Compositione. vt belliger/thyrsiger. Que et si in oratione quoq; soluta occurrunt in pedestri tamen licentius permittuntur. Sciendum est etiam in dictionibus grecis licere vti genitiuo. vel suo vel latino quoad metri commoditas exposcit. Virgil. in. vi enei. In foubus letum Androgeum. pro androgei. Transmutari etiam a poetis solent dictiones interdum. Virgi. Maria omnia circum.

¶ De oratione.

¶ Fit insuper nonnunq; ad orationem supervacua dictionis adiectio. et frequentibus coniunctionibus ꝓpacta: qđ greci polysyntheton appellãt. Virg. Atq; amasq; thoasq; pelidesq; neoptolemusq; primusq; machaon. Idẽ alibi. Ore locuta est: qđ per pleonasmum. i. accumulationem dr. Detrahitur similiter aliquid oroni qđ ecthlipsis vnius verbi defectus. Virgil. Hec secum mecum ne incepto desistere victam. in prima orone deest dixit. in secda aũt decet. Aliquando detrahitur dictio per aposiaposim. siue vt Cicero per reticentiam. Idem alibi. Quos ego. sed prestat intelligitur puniam. Subtrahũtur aliq; cõiunctiones per dyaliton. Idẽ. Ire forte citi date flammam impellere romos Transponitur aliq; ordo per hysteron protheron. qñ retroverso ordine proferi. Teren. Symbolum dedit cenauit. Trãsponit etiam oro cũ casibus vicissim versis res sigtur. vt trade rati vẽtos vbi intelligit. Trade rates ventis.

¶ De commutatione vocabulorum per oẽs partes orationis.

¶ Animaduertũtur preterea poete vocabulis abuti: et aliud per oẽs partes orationis vocabulum ꝓ alio ponere. In noie quidem. vt Iuuenalis Bacchanalia viuunt. i. bacchanaliter. hoc est furiose et crapulose. Virg. in georgicis. Armentaq; pascens. sole recens oro: hoc est recẽter. Idem in geor. vox appima tenax. i. apprime. Inus omnibus nomen pro aduerbio ponitur. Ponitur etiam propium pro appellatiuo. Virgilius. Hauriat hunc oculis ignem crudelis ab alto dardanus. i. dardanius. de enea enim loquitur qui a Dardano rege troiano venit. Loco etiam generis species ponitur. Virgili. in geor. de equabus amore feruentibus. Illas ducit amor trans gargara trans q; sonantem Ascantum. vbi gargara pro quibusdam montibus posuit. + ascaneũ pro quibusdam fluminibus. Inuentor etiam pro re inuenta ponitur. Virgil. Cererem q; canistris expediunt. Cererem que est dea frugum pro pane posuit. Item equitem pro equo. Idem in georgi. Frena peletronũ lapithe gyros q; dedere. Impositi dorso atq; equitem docuere sub armis. Insultare solo Equitem. i. equum. Humerus certus pro incerto ponitur. Idem. O terq; quaterq; beati. Humerus singularis pro plurali. Idem. Pars in frustra secant. Casus pro casu. Virgil. Comuq; volans dat lora sedo. Curru ꝓ currui. Fit etiam alteratio in verbis. Virgil. Nunc ego si potui tm̃ sperare dolorem. sperare ꝓ timere posuit. Modus etiã pro modo ponitur. vt itis parat q; primũ arma viri. i ite + parate. Sigtio ꝓ sigtiõe. Vir. Vora aduerti ꝓ aduertit. Idẽ. Lõgiq; vigẽt ad littora fluct9. ꝓ vigẽtur. Itẽ vna ꝓpositio ꝓ alia ponit.

Terentius. Ecquit nos amas de fidicina hac. i. propter hanc fidicinam: hec et multa alia vsurpant poete.

¶ De omni genere metrorum quo vsus est Horatius apud latinos inter poetas lyricos facile princeps.

¶ Metrorum vndeuiginti generibus vsus est Horati. li. carminum qui ode inscribitur: de quibus omnibus inferius dicemus.

¶ Carmen asclepiadæum choriambicum.

¶ Primum genus est carmen monocolon choriambicum asclepiadeum tetrametrum acatalecticon: et dicitur monocolon. i. vniforme: qr nulli est continctum. dicitur etiam asclepiadeum ab inuentore asclepiade poeta lyrico. Et choriambicum a pede choriambo predominante. et tetrametrum qr quatuor pedes continet. Et acatalecticon: qr perfecto fine clauditur. Conficitur ait ex spondeo. duobus choriãbis. et pyrrhicio. et sic scãditur. Mece/nas athauis/ edite re/gibus. Et fm Diomedem sic cõficitur. Spondeo dactylo cesura. et duobus dactylis. sic scanditur. Mece/nas atha/uis: edite/regibus. Hoc metro tris odas scripsit.

Mecœnas athauis edite regibus
Exegi monumentum ære perennius.
Donarem pateras grataq; commodus.

¶ Hoc metro scripsit prudentius illum hymnum de accensione ignis.

Hymnus. Inuentor rutili dux bone luminis.

¶ Secundum est dicolon tetrastrophon: constans ex sapphico et adonico.

¶ Dactylicum sapphicum pentametrum. hendecasyllabum.

¶ Dactylicum adonicum dimetrum.

¶ Sapphicum pentametrum hendecasyllabum conficitur ex trocheo. spondeo. dactylo. et duobus trocheis. et sic scãditur. Jam sa/tis ter/ris niuis/at qr dire. Huic contuncum est adonicum constans ex dactylo et spondeo vel trocheo. et sic scanditur. Terruit. vrbem. hoc metro tres et viginti odas scripsit.

Iam satis terris niuis atq; diræ.
Mercuri facunde nepos Atlantis
Quem virum aut heros lyra vel acriq;
Vile potabis modicis sabinum.
Integer vitæ scelerisq; purus
Parcius iunctas quatiunt fenestras.
O Venus regina Gnidi Paphiq;.
Poscimus si quid vacui sub vmbra
Persicos odi puer apparatus.
Nullus argento color est auaris
Ne fit ancillæ tibi amor pudori.
Septimi Gades aditure mecum.

Vlla si iuris tibi peierati.
Rectius viues Licini neq; altum.
Ocyum diuos roga in patenti.
Martijs cælebs quid agam calendis.
Mercuri nam te docilis magistro.
Herculis ritu modo dictus o plæbs
Faune nympharum fugientum amator.
Non vides quanto moueas periclo.
Montium custos nemorumq; virgo.
Impios spartæ retinentis omen.
Pindarum quisquis studet emulari.
Diue quem proles niobæa magne.
Est mihi nouum superantis annum.
Phæbe syluarumq; potens Diana.

¶ Hoc metro etiam scripti sunt hymni quos frequentat ecclesia.

NOCTE surgentes vigilemus omnes. Hymni.
Ecce iam noctis tenuatur vmbra.
Quod chorus vatum venerandus olim.
Vt queant laxis resonare fibris.
O sator rerum reparator æui.
Antra deserti teneris sub annis.
O nimis fœlix meritiq; cælsi.
Christe sanctorum decus angelorum.
Virginis proles opifexq; matris.
Iste confessor domini sacratus.

¶ Illud notandum quod in secundo huius hymni versu dicẽtum est hoc die et non hodie. qr primum pedem oportet esse trocheum: et omnes he predicte ode manifestant. O pater sancte mitis atq; pie.

¶ Ille hymnus pedes non seruat: qui hunc hymnum. scripsit syllabas tantum seruare: pedes vero minime curauit.

Tertiuz est dicolon distrophon: ꝯstãs choriãbico gliconico ꝛ asclepiadeo sic.

¶ Glyconicum choriambicum.

¶ Glyconicum choriambicum trimetrum constat spondeo / choriambo / et pyrrhicio; sic scanditur. Sic te / diua potens / cypri, vel scdm alios constat ex spondeo et duobus dactylis. sic scanditur. Sic te / diua po / tens cypri. Huic coniungitur asclepiadeum choriãbicum: et dicitur dicolon distrophum. scripsit hoc metro odas duodecim.

Sic te diua potens Cypri.
Cum tu Lidi Telephi.
Mater sæua cupidinum.
Et thure et fidibus iuuat.

Donec gratus eram tibi.
Vxor pauperis Ibici,
Quantum distet ab Inacho.
Intactis opulentior.
Festo quid potius die.
Quo me bacche rapis tui.
Inter missa venus diu.
Quem tu Melpomene semel.

¶ Quartum est dicolon distrophon constans dactylico archilochio tetrametro hendecasyllabo archilochio.

¶ Dastvlicum archilochium tetrametrũ.

¶ Hendecasyllabum archilochiũ.

¶ Dactylicum archilochium conficitur ex quattuor pedibus heroicis (ita q̃ quartus semper sit dactylicus partem oratiõis finiens more bucolici) et ex tribus vltimis trochaicis. et sic scanditur. Soluitur/acris hy/ems gra/ta vice/veris/et fa/uoni. huic connectitur hendecasyllabum archilochium. constans duobus iambis / pentemimeri et tribus trocheis. et sepius primo loco pro iambo ponitur spondeus. et sic scanditur. Trahunt/q̃ sic/cas:machi/ne ca/rinas. Scripsit hoc metro hanc oden solam.

Soluitur acris hyems grata vice veris et fauoni.

¶ Quintum est tricolon tetrastrophon. constans ex primis duobus versibus choriambicis asclepiadeis. de quo metro superius est dictum. Tertius versus est pheretratius trimeter heroicus. qui conficitur ex spondeo. dactylo. et spodeo. sic scanditur. Grato. pyrrha sub. antro. Quartus versus est glyconicus. de quo superius diximus. hoc metro septem odas scripsit.

Quis multa gracilis te puer in rosa.
O nauis referent in mare te noui.
Dianam tenerę dicite virgines
Vites humileo me similis chloe
O fons blandusiæ splendidior vitro.
Audiuere lite dij mea vita dij.
Quis fles asteriæ quas tibi candidi.

¶ Sextum est dicolon distrophon. Tres enim primi versus sunt asclepiadei choriambici siue dactilici. Quartus glyconicus. de quibus superius est dictum. Scripsit hoc metro odas nouem.

Scriberis vario fortis et hostium.
Pastor cum traheret per freta manibus.
Quis desiderio sit pudor aut modus.
Albi ne doleas plus nimio memor.
Nolis longa feræ bella minantiæ

Extremum thnaim si biberes lyce
Inclusam tanaim turris et cura
Diuis arte bonis optime romule.
Iam veris comites que mare temperent.

¶Hic duobus metris: videlicet asclepiadeo choriambico et glyconico scripsit diuus Ambrosius de sanctis martyribus illum hymnum.

Sanctorum meritis inclyta gaudia.

¶Est etiam alius hymnus de eucharistia.

Sacris solemnijs iuncta sint gaudia.

¶Aut tamen hūc scripsit/pedum mensuram et metrorum naturam non curans: syllabarum tantum numerum seruauit. ¶Est etiam alius hymnus de Assumptione diue virginis marie. Hymni.

O q̄ glorifica luce coruscans.

¶Videtur hic hymnus asclepiadeo carmie cōtextus: sed cōtra illius metri naturam in poltremo pede ponit spondeus vt trocheus p dactylo. qui hunc scripsit/nullum ducem secutus visus est monocoto tetrastropho. hoc est q̄tuor versibus eiusdem metri inde posit quartum replicatione facta.

¶Dactylicum phaliscum tetrametrum.

¶Septimum est dicolon distrophon. Primus enim versus est heroicus archilochius de quo superius est dictum. Secūs phalicus dactylicus tetrameter acatalecticus. constans ex quattuor pedibus heroicis vel dactylicis vel spondaicis. vltimus tamen semper spondeus erit. Tertius septimus dactilus. sic scanditur.

Lauda/bunt ali/j cla/ram rhodon/ aut Mithy/lenem.
Aut ephe/sum bima/ris ve co/rinthi.

¶Scribit hoc metro quattuor odas.

Laudabunt alij claram rhodon aut Mithylenem.
Albus vt obscuro detergit nubila cœlo.
Te matris et terræ numeroq; carentis arenæ.
Quid tibi vis mulier nigris dignissima barrhis.

¶Choriambicum aristophanum monometrum.

Choriambicum alcaicum trimetrum.

¶Octauum est dicolon distrophon. Primus versus est choriambicus aristophanus. cōstās choriāmbo et amphibracho: siue bacchio. et sic scādit. Lidia/dic per oēs. Sequēs est choriambicus alcaicus trimeter. cōstās epitrito secūdo duobus choriāmbis et amphibracho siue bacchio. et sic scādit. Te deos oro sybarim/ cur properas/amando. hoc metro hanc oden solam scripsit.

Lydia dic per omnes.
Te deos oro sybarim cur properas amando.

¶Dactylicum alcaicum trimetrum

¶Iābicū archilochiū trimetrū hypercatalecticon.

¶Dactylicum pindaricum tetrametrum.

¶ Nonum est tricolon tetrastrophon. primi duo versus sunt dactylici alcaici trimetri catalectici Constant aũt duobus iambis: vel spondeo et iambo cesura: et duobus dactylis. Tertius est archilochius dimeter hypercatalecticus constans ex primo pede iambo vel spondeo. secõ iambo. tertio spondeo quarto iambo vel pyrrhicio. deinde syllaba abundans. Quartus est pindaricus dactylicus tetrameter. constans duobus dactylis et duobus spondeis. et sic scandutur.

Vides/vt al/ta:stet niue/candidum.
Sora/cte nec/iam sustine/aut onus
Sylue/labo/rantes/gelu que
Flumina/constite/rint a/cuto.

¶ Scripsit hoc metro triginta nouem odas

Vides vt alta stet niue candidum
O matre pulcra filiæ pulcrior
Velox amœnum sæpe lucratilem
Musis amicus tristitiam et metus.
Natis in vsum leticiæ scyphis.
Icti beatis non arabum inuides.
Quid dedicatum poscit Apollinem
Parcus deorum cultor et infrequens
O diua gratum quæ regis antium.
Nunc est bibendum nunc pedo liberto
Motum ex metello consule cinicum.
Aequam memento rebus in arduis.
Nudum subacta ferre iugum valet.
O sæpe mecum tempus in vltimum.
Non semper imbres nubibus hispidos
Quid bellicosos cancabar et scythes
Ille et ne fastote posuit die.
Heu heu fugaces posthume posthume.
Iam pauca aratro iugera regiæ.
Cur me quærelis examinas tuis.
Bacchum in remotis carmina rupibus.
Non vsitata nec tenui ferar.
Odi prophanum vulgus et arceo.
Angustam amice pauperiem pati.
Descende cœlo et dic age tibia
Iustum et tenacem propositi virum
Cœlo tonantem credimus Iouem
Delicto maiorum immeritos lues.

Eli vetusto nobilis ab lamo
O nata mecum consule Maulio.
Cœlo supinas si tuleris manus
Vix est puellis nuper idoneus
Tirrhena regum progenies.
Qualem ministrum fulminis alitem
Ne forte credas interituraq;.
Que cura patrũ quæ ve quiritium.
Phæbus volantem prelia me loqui.

¶ Alcaicum choriambicum pentametrum.

¶ Decimum est monocolon choriambicum alcaicum pentametrum. constãs ex spondeo / tribus choriambis et pyrrhicio. Hoc metro tres odas scripsit. et sic scanditur.

Tu ne / quæsieris / scire nephas / quem mihi / quẽ tibi.
Nullam / varre sacra / vitæ prius / seueris ar / borem.
O cru / delis adhuc / & veneris / muneribus / potens.

¶ Iambicum trimetrum archilochium.

Iambicum trimetrum hipponactium catalecticon.

¶ Undecimum est dicolon distrophon. Primus versus est iambicus archilochius dimeter acatalecticus. constat enim amphimacro / et duobus iambis siue elterutro spondeo. Sequens versus est iambicus trimeter hipponactiꝰ catalecticus. Constat aũt quinq; iambis et syllaba superante. hoc metro solam vnam oden scripsit que sic scanditur.

Non ebur / neq; au / reum.
Mea / reui / det in / domo / lacu / nar.

¶ Sapphicum alcaicum trimetrum ionicum.

¶ Duodecimum est monocolon carmen ionicum sapphicum a minori trimetrum acatalecticon. Constans tribus ionicis a minori. hoc metro solaꝫ vnam oden scripsit: que sic scanditur.

Miseratum est / ne amori / dare ludum.

¶ Dactylicum archilochium dimetrum.

¶ Tertiumdecimum est dicolon distrophon. Primus versus est heroicus hexameter de quo supradiximus. Scdꝰ est dactylicus archilochius dimeter catalecticus. Constans duobus dactylis et syllaba superante. hoc metro scripsit solam vnam oden. que sic scanditur.

Diffu / gere ni / ues rede / unt iam / gramina / campis.
Arbori / busq; co / mę.

¶ Iambicum hiphonactium trimetrum acatalecticon.

¶ Iambicmm archilochium dimetrum acatalecticon.

¶ Quartumdecimum est dicolon distrophon. Primus versus est iambicus hipponactius trimeter acatalecticus precipue ornatus est q̃ sex iambis constat sic scanditur. Bea / tus il / le qui / procul / negociis. Admittit tamen quan-

doꝯ spondeum in locis imparibus. vt in illo. Lupis et agnis quanta sortita obtigit. Sequens est iambicus archilochius dimeter acatalecticus constans quattuor iambis et ille appime venustus. qualis est sequens. Magis verbonibus aut stari. Recipit tñ in locis imparibus spondeum. vt in illo. Value salubres corpori. his duobus iambicis scripsit odas decem.

Ibis liburnis inter alta nauium.
Beatus ille qui procul negocijs.
Parentis olim si quis impia manu.
Lupis et agnis quanto sortito obtigit
At o deorum quicquid in cœlo regit
Quid immerentes hospites vexas canis
Quoquo cœlesti ruitis aut cur dexteris
Rogare longam puditam te sæculo.
Quando repostum cecubum ad festas dapes.
Mala soluta nauis exit alite.

¶ Iambici metri duo sunt genera. alterum de quo diximus supra q̃ vsi sunt recentiores. alterum apud vetustissimos comicos tragicos in vsu fuit, quod testatur Horatius. Hũc socci sumpsere pedem grandesq; cothurni. primusq; hoc carmine scribere cepit archilochius de quo idem. Archilochum propio rabies armauit iambo. Huic archilocho licambes ciuis lacedemonius neobolen filiam desponsauit. qua postea negata: indignatus archilochus in patrem et filiam iambicis carminibus ita mordaciter inuectus est: vt pater impatiens contumeliarum morte. iambos illius vitare studuit. Nam ad laqueum confugit seipsum suspendit. Unde Ouidius in ibin. Tincta Licambeo sanguine tela feram. Erat autem archilochus poeta partus. Iambicum carmen est maledicum: a iambimin quod est maledicere. vt scribit Diomedes. Alij a tapto grece quod est noceo. Alij a iambizo quod apũ antiquos dicebatur contumelior. vitupero. violo. Inde iambographus qui iambicis carminibus scribit apũ grecos precipui huius carminis scriptores fuerunt Archilochus et hipponax. apud romanos autem Lucillius et Catullus. Scribit Priscia. veteres comicos ac tragicos latinos in iambico omnibus in locis indifferenter posuisse quinq; pedes. videlicet iambum. tribrachum. anapestum. dactylum. et spondeum. sed vltimo loco iambum vel pyrrhicium solum de quo latius paulo inferius dicemus.

¶ Iambico archilochio dimetro (de quo superius diximus) scribuntur etiã quos sancta canit ecclesia seraginta decem hymni. In locis imparibus immiscetur quandoq; pyrrhicius et trocheus contra illius metri legem. Et sunt monocoli tetrastrophi: q; post quartum quemq; versum fit replicatio eiusdez metri. et sunt isti qui scanduntur sic.

Hymni. O lux/bea/ta tri/nitas. Iesu/quadra/gena/riæ.
Conditor alme syderum. Iesu saluator sæculi.
Adesto sancta trinitas. Iesu nostra redemptio.

Aeterne rerum conditor.
Magne deus potentiæ.
Summe deus clæmentiæ.
Telluris ingens conditor.
Tu trinitas vnitas.
Cœli deus sanctissime
Deus creator omnium.
Lucis creator optime.
O satis rerum conditor.
Rector potens verax deus.
Rerum deus tenax vigor.
Audi benigne conditor.
Summi largitor præmij.
Christe redemptor omnium.
Consors paterni luminis.
A patre vnigenitus
A solis ortus cardine
Saluator mundi domine.
Te lucis ante terminum.
Splendor paternæ gloriæ.
Plasmator hominis deus.
Primo dierum omnium
Rerum creator optime.
Ecce tempus idoneum.
Tu christe nostrum gaudium.
Veni redemptor gentium.
Verbum supnũ prodiẽs a pre.
Vox clara ecce intonat.
Vexilla regis prodeunt.
Martyr dei qui vnicum.
Deus tuorum militum.
Rex glorioſe martyrum.
Hostis herodes impie.

Iam christus astra asc̃enderat.
Iesu saluator sæculi.
Iesu redemptor omnium.
Iesu corona virginum.
Nunc sancte nobis spiritus.
Veni creator spiritus.
O glorioſa fœmina.
Quem terra ponthus ętherа
Aeterne rex altissime.
Christe qui lux es et dies.
Ex more docti mystico.
Ad cœnam agni prouidi.
Aurora lucis rutilat.
Sermone blando angelis.
Iam lucis orto sydere.
Somno refectis artubus
Ales diei nuncius.
Clarum decus ieiunij.
Impleta gaudent viscera
Exultent cœlum laudibus.
Verbum supernum prodiens
Iesu dulcis memoria.
Iesu amator clæmentiæ
Exultet cor præcordijs.
In Annæ puerperio.
Nox et tenebre et nebula.
Lux ecce surgit aurea.
Aeterna cœli gloria.
Chorus nouæ Hierusalem.
Tu christe nostrum gaudium.
O nata lux de lumine.
Cœlestis formam gloriæ.

¶ Sunt etiam alũ hymni qui iambico hipponactio trimetro acatalectico monocolo decurrere videntur. sed contra illius metri naturam recipiunt locis imparibus aliquando trocheum. in paribus autem spondeum / vel pyrrhichium aliquando trocheum. sed qui hos scripserunt syllabarum numero seruato pedum legem non curabãt. sic scanduntur. Ennu/ e chri ste/ seculo/rum do/mine. Aure/a lu/ce et/ deco/re ro/seo.

Trochaicum dimetrum alcinaueum acatalecticon.

¶ Alij preterea sunt hymni qui trochaico dimetro alcinaueo acatalectico incedere videntur. sed qui eos edidit huius metri naturam neutiq; obseruauit immiscet enim in omnibus locis tam spondeum et iambum q̄ pyrrhicium et synalepham et ecthlipsim non admittit. Trochaicum alcinaueum dimetrum acatalecticon constat ex quattuor trocheis. et sic scanditur. Quos vides sedere celso. hoc metro videntur hymni cōscripti de beata Anna.

Hymni. In An/ne pu/erpe/rio. Felix/Anna/pre/clus.

Trochaicum dimetrum catalecticon euripideum.

¶ Trochaicum dimetrum catalecticon euripideum constat ex tribus trocheis et semipede hoc est syllaba superante. Trochaico alcinaueo (de q̄ diximus) et hoc trochaico euripideo hymni sequentes videntur incidere. sed qui eos scripserūt (vt in alijs hymnis) non pedum mensuram. sed syllabarum numerum (vt sepius dirimus) obseruant. Confundunt enim alios pedes indifferenter nunc iambum. nnne spondeum. nunc pyrrhicium. sic scāduni.

Pange/lingua/glori/osi. Preli/um cer/ta mi/nis.

Et dicuntur diocoli distrophi versus. q; post scōm quēq; ꝟsum fit replicatio. Primus ꝟsus acatalecticus q̄ p̄fecto fine claudit. Scōs est catalecticus cui in fine deest syllaba que p̄ficeret carmen. hoc modo incedūt sequentes.

Pange lingua glorios. Sancte dei preciose.
Corporis mysterium. Christi miles glorios.
Hymni. O maria noli flere. Festum matris glorios.
Collaudemus magdalene. Mundi salus aduentura.
Estimauit holofernum. Lustra sex qui iam peracte
Urbs beata hierusalem. Crux fidelis inter omnes.
Tibi christe splendor patris.

Iambicum dimetrum anacreonitium catalecticon.

¶ Iambicum dimetrum catalecticon anacreontium. constat ex tribus iambis et syllaba. sic scanditur. Preceps/amore se/no. hoc metro et trochaico dimetro alcinaueo acatalectico incedere videtur ille hymnus. Cultor dei memento: et dicitur dicolos tetrastrophos. q; primi duo versus sunt anacreontij iambici. et duo posteriores trochaici alcinauei. sed in scōa replicatione solo iambico anacreontio per quattuor versus vtitur. In replicationibus sequentibus (nullo ordine seruato) hec metra inuicem cōfundit. hoc modo scādit.

Hymni. Cultor/dei/memen/to. Te fon/tis et/lana/cri.
Rorem/subūsse/sanctum. Te crif/mate/tuuo/matum.

Trochiacum dimetrum Ithiphalicum brachicatalecticon.

¶ Trochaicum dimetrum ithiphalicum brachicatalecticon. dicitur illud qđ constat ex tribus trocheis. vt. bacche/tunge/tigres. hoc metro hymni sequentes sunt scripti. qui sic scanduntur.

Aue maris/stella. Aue/mater/Anna.

¶ Et sunt monocoli tetrastrophi. quia post quartum quemq; versum fit replicatio. hec de hymnis collegimus. ¶ De odis quas sequentias appellāt quoniam pauce ac potius mille debitam metri mensuram complectuntur. de ijs aliquid p̄cipere omittimus.

¶ Iambicum ſapphicum acataleƈticon.

¶ Quintumdecimum eſt dicolon diſtrophon. Primus verſus eſt hipponactius trimeter acataleƈticus de quo pauloante diximus. hoc modo. pecti/nihil/me,ſi/cut an/tea/iuuat. Secūs eſt ſaphicus iambicus dimeter acataleƈticus. conſtans heroica pentametri. et quattuor iambis. hoc modo. Scribere/verſicu/los amo/re per/cuſſum/graui. hoc metro hanc oden duntaxat ſcripſit Pecti nihil me ſicut antea iuuat.

¶ Iambicum archilochium heroicum.

¶ Sextumdecimum eſt dicolon diſtrophon. Primus verſus eſt heroicus. hoc modo. Horrida/tempe/ſtas ce/lum con/traxit/et ignes. Sequens eſt archilochius iambicus heroicus conſtans dimetro iambo: duobus dactylis: cū ſyllaba ſuperante. vt pentametri heroica. hoc modo ſcāditur. Riues/que de/ducunt/iouem/nunc mare/nunc ſyluę. Ubi diligenter attendas vltimum dactylum. nunc ſyluę/appime licēter eſſe poſitum. Nā ſyluę triſſyllabum fecit Horati. Ab Puſcia. et poſt eū Tortel. affirmat. ſcripſit hoc metro vnā oden.

Horrida tempeſtas cœlum contraxit et imbres.

¶ Septimumdecimum eſt dicolon diſtrophon. Primus verſus eſt heroicus hoc modo. Mollis in/ertia/cur tan/tam dif/fuderit/imis. Secūs iambicus archilochius dimeter acataleƈticus de quo ſupra dictum eſt. hoc modo ſcanditur. Obli/uio/nem ſen/ſibus. Scripſit hoc metro duas odas.

Mollis inertia cur tantam diffuderit imis.

Nox erat et cœlo fulgebat luna ſereno.

¶ Duodeuigeſimum eſt dicolon diſtrophon. Primus verſus eſt heroicus. hoc modo. Altera/iam teri/tur bel/lis ci/uilibus/ętas. Alter iambicus hipponactius trimeter acataleƈticus de q̄ ſupra dictum eſt hoc modo ſcādit. Suis/et ip/ſa ro/ma vi/ribus ruit. Scripſit hoc metro vnā duntaxat oden.

Altera iam teritur bellis ciuilibus ætas.

¶ Undeuigeſimum eſt monocolon conſtans iambico hippomactio trimetro acataleƈtico de quo diximus hoc modo ſcanditur. Jam ief/fica/ci do/manus/ſcientię. Hoc metro hanc ſolam oden ſcripſit.

Iamiam efficaci do manus ſcientiæ.

¶ Habes iam candide lector de omni genere metrorum quo vſus eſt Horatius Flaccus.

¶ De comœdia et tragœdia.

¶ Comedia (vt inquit Diomedes) eſt priuate ciuiliſq; fortune ſine periculo vite comprehenſio. dicta apo ten comen. Come enim greco appellantur pagi. i. cōuenticula ruſticoꝝ. ita inuentus (vt ait Varro) attica vicos ire ſolita eſt et queſtus ſui cauſa hoc genus carminis pnunciabat. Nam poſtq̄ athenas ex agris cōmigratum eſt: et hi ludi cōſtituti ſunt ſicut rome cōpit alicū ad canendum prodibant. et ab vrbano come: et oda comedia dicta eſt.

¶ De poetis comicis.

¶ Poete primi comici fuerunt. Suſſarion. Rullus: et magnes: hi veteris diſcipline ioculatoria quedam minus ſite et venuſte pnunciabant. Scūa etate fuerūt Ariſtophanes. eupolis. et cratinus. qui et principium vitia ſectati acerbiſſimas comedias cōpoſuerūt. Tertia etas menādri perynthie et philomonis. qui oēm acerbitatem comedie mitigarūt atq; multiplicia argumen-

ta grecis erroribus secuti sunt. Ab his romani fabulas transtulerunt. Et constat apud illos primo latino sermone comediam linium adronicum scripsisse huic Plautum et Terentium subsecutos. Tragedia (vt idem ait) est heroice fortune in aduersis comprehensio. Tragedia (vt quidam volunt) dr a tragos qui est hircus et ode. i. cantu. qm olim athoribus tragicis: tragos. i hircus premium cantus ꝓponebatur qui liberalibus die festo libero pri ab hoc ipsum immolabatur. qr (vt Varro) hirci depascūt vitem. Vñ Horati. in arte poeti. Carmine qui tragico vilem certauit ob hircum. Mox etiam agrestes nudauit. Alij putant a fece: quam grecoꝝ quidam trigon appellāt: tragediā nominatam per mutationem lrarum i vidz in a: qm olim nondum ꝑsonis a thespide aut thespi repertis talis fabulas ꝑmitti ora fecibus agitabant vt rursum Horati. testatur. Ignotum tragice genus inuenisse camene. dr et plaustris vexisse poemata thespis. Que canerent agerētq; puncti fecibus ora.

¶ De comœdiæ et tragœdiæ differentia.

¶ Comedia et tragedia differūt. qm in tragedia introducūtur duces heroes reges. in comedia humiles atq; priuate ꝑsone. In illa luctus/exilia/cedes. in hoc amores virginum raptus. Deinde q illa frequēter et pene sp dantur rebus letis exitus tristes et liberorum fortunatarumq; prior in peius admissio: tristitcia namq; tragedia proprium est. Ideo euripedes petente archilao rege vt de se tragediam scriberet. Abnuit et precatus est ne accideret archilao aliqd tragedieq; ꝓpriū ostēdēs nihil alid eē tragediā q̄ miseriaꝝ ꝯphētionē.

¶ De metris quibus comici et tragici scripserunt.

¶ Metro iambo scripserunt tam comici q̄ tragici vt testat Prisca. in opere suo de comicis ꝟsibus. Cum non solum Terenti. sed Plautus. etiā Ennius. Actiusq; et Noninus Pacuuius Turpiliusq; et oēs tam tragedie q̄ comedie latine veteris scriptores: eodem metri modo iambici sunt vsi: vt in oībus locis indifferenter ponerent quinq; pedes. s. iambum/anapestum/ dactylum spondeum absq; postremo loco vel iambum vel pyrrhicium oīno posuisse inueniuntur. Miror quosdam abnegare: in Terentij comedijs metra/vel ea q̄si arcana quedam: et ab oībus doctis semota sibi solis esse cognita affirmare. Qd vt vel imperitia vel arrogantie vitium effugiamus: breuiter de supradictis metris authorum testimonium et vetustissimorum asseramus. Sciēdum est igitur q iambici versus vel monometri sūt duobus pedibus simplicibus cōiuncti vel dimetri ex quattuor pedibus vel trimetri ex sex vel tetrametri ex octo. Nam pentametri ex decem. vel hexametri ex duodecim rarissime inueniuntur. Ergo trimetris et tetrametris frequentius vtuntur comici. Alijs vero raro: et in medio dispersis ꝓnunciationis rithmice causa/ et distinctionis. ideo aūt spondeum vel dactylum in sedo loco vl quarto posuerūt/ qd inuenerūt etiam apd grecos vetustissimos (q̄uis tñ raro) fieri hoc idem: q̄q̄ s rarissime necessitate carminis vim cōsonantis amittit apd comicos: hec autem frequentia dactyli et spondei facit vt pene dissoluta pro pedestri similia esse videantur personarum sermocinatio. hec Priscianus.

¶ Iambici metri (vt inquit Siponti.) duo sunt gña: alterum apd vetustissimos comicos tragicosq; in vsu fuit. Qd testatur Horati. hunc socci sumpsere pedem grādesq; cothurni. Primusq; hoc carmīe scribere cepit Archilochi9 de q idē Archilochū ꝓpo rabies armauit iābo. altero aūt minores vsi sūt.

¶ Uetus iambicum comicum ac tragicum dicitur: hoc aũt ꝓpie purum trimetrum appellatur suscipitq; tres pedes inuicem mutatos iambum/ pyrrhicium et spondeum nec nisi raro apũd veteres in vsu fuit atq; vetus iambicum in sedibus imparibus: hoc est prima/tertia/ et quinta/ quinq; pedes scripsit dactylum spondeum choreum siue trocheum anapestum et a quo nominat iambum in sedibus paribus: hoc est scõa et q̃rta anapestum choreum et iambum. sexta sedes et si varie vsurpet: ꝓpie tñ iambum vel pyrrhicium req̃rit. Nouum aũt in primo tertio quinto pede iambum aut spondeum recipit: in secõo quarto iambum/in sexto iambum vel pyrrhicium. Illud diligenter animaduertendum est metrum ab eo pede ex quo precipue constat vocari: neq; tñ eo solo ꝓfici: sed alios pedes suscipere. Optimum tamen esse iambum qõ vno pedum genere hoc est iambo a quo nominatur constat.

¶ De scansione metrorum comicorum.

¶ Cum comici et tragici nunc monometro iambico/nunc dimetro/ nunc trimetro aut tetrametro vtuntur restat vt de eorum scansione aliquid dicamus Et prime dimetro iambico hipponactio: quo primum vsus est Terentius comicus in prologo Andrie sic.

¶ De trimetro iambico hipponactio.

¶ Hoc. iambus. ta cum. iambus primani. dactylus. mad scri. spõdeus. bendap. spondeus pulit pyrrhicus. in hoc iambico trimetro multe fiunt elisiones per synalepham et ecthlipsim sicut et alibi: quare in comicis scandendis oportet hoc precipue annotare diligens lector.

¶ De iambo trimetro hipponactio et dimetro archilochio.

¶ Nos i/ spondeus. steci/iambus. traffer/ spondeus. tabi/iambus. teso/pyrrhicus/sia/iambus. Ades/iambus: dum pau. spondeus. cis te/ spõdeus. volo/iambus vel pyrrhicus.

¶ De monometro iambo.

¶ Imma: trocheus/liud. iambus. Hoc aduertendum est q̃ comici trocheus loco iambi sepius admittunt. vt diximus.

¶ De tetrametro.

¶ Quid est/iambus. quod ti/chorius. bi me/pyrrhicus. ars et/spondeus. fice/pyrrhicus. rhoc posi/spondeus. sit am/iambus. plius/pyrrhicus.

¶ Illud annotandum comicos non idem metrum continue seruare. sed nunc monometrum: aut dimetrum. nunc vero trimetrum aut tetrametrum sẽm varios sermonis affectus.

¶ LONDINI in ædibus Richardi Pynsonis: Christi ab incarnatione. anno. 23. supra sesquimillesimum. 10. die Iulij.

BIBLIOTHECA BODLEIANA